

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 10.10.2001
KOM (2001) 651 endelig

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL DET EUROPÆISKE RÅD

Anden rapport om forberedelserne til indførelsen af eurosedler og -mønter

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL DET EUROPÆISKE RÅD

Anden rapport om forberedelserne til indførelsen af eurosedler og -mønter

Nærværende rapport, der er udarbejdet med henblik på Det Europæiske Råd, gør status over fremskridtene med hensyn til forberedelsen af euroens indførelse, gennemgår en række vigtige arbejdsområder og indkredser eksempler på god praksis, der kan lette overgangen til euroen.

Samlet set er der gjort betydelige fremskridt siden den første rapport (april 2001). Der gør sig imidlertid stadig store forskelle gældende. Mens de nationale forvaltninger er så godt som færdige med deres forberedelser, synes de lokale myndigheder at arbejde i et langsommere tempo. SMV'ernes forberedelser skrider også kun langsomt frem, og mange af dem er ikke tilstrækkeligt orienteret om skæringstidspunkter og omkostninger¹. Blandt privatpersoner er kendskabet til euroen forbedret væsentligt, men er dog stadig generelt utilstrækkeligt². Anvendelsen af euroen er øget en smule, navnlig i forbindelse med transaktioner med de offentlige myndigheder. Det er imidlertid ikke let at få virksomhederne til at anvende euro, og blandt private anvendes den stadig kun i meget ringe omfang. Informationsindsatsen intensiveres. Eurosystemet har iværksat en storstilet multimediekampagne med et budget på 80 mio. EUR. Medlemsstaternes og Kommissionens oplysningskampagner optrappes og kulminerer i december med et fællesskabsbidrag på 28 mio. EUR

For at sikre en hurtig forbedring af situationen finder Kommissionen det nødvendigt, at:

- de offentlige myndigheder og erhvervsorganisationerne intensiverer informationsindsatsen over for SMV. Særlig opmærksomhed bør rettes mod de handlende, som skal gøres bekendt med de praktiske og logistiske problemer (forvaltning af kassebeholdninger, byttepenge, kødannelse, håndtering af sedlerne og mønterne) i forbindelse med overgangen til euroen

- informationsindsatsen over for borgerne styrkes - navnlig over for borgere med ringe adgang til information - og at førtidig overgang til euroen generaliseres (bankkonti, betalingsoverførsler, priser, lønninger osv.), for at borgerne gradvis kan se sig omgivet af euroen og for at hjælpe dem med at tilegne sig en ny værdiskala.

Fremstillingen af euro afvikles planmæssigt. Ved udgangen af august var der allerede fremstillet mere end 11 mia. sedler og 46,8 mia. mønter (slutningen af september). Disse mængder dækker behovet i forbindelse med indførelsen af eurosedler og -mønter.

Hvad angår foranstaltninger til forberedelse af indførelsen af eurosedler og -mønter, er rammerne for forhåndsudsendelse i og uden for euroområdet nu på plads.

¹ Flash Eurobarometer om SMV, juli 2001.

² Flash Eurobarometer om holdningerne til indførelsen af euroen, juni 2001.

Forhåndsudsendelse er påbegyndt i nogle eurolande og forløber tilfredsstillende. Det er dog stadig uvist, i hvor høj grad de erhvervsdrivende deltager i videreforsendelse, selv om rammerne generelt er nogenlunde attraktive. Tilpasningen af seddelautomaterne vil i de fleste eurolande muliggøre en meget hurtig overgang. Simulationer viser, at senest den 5. januar vil størstedelen af befolkningen have modtaget eurosedler fra bankerne (og endnu tidligere i nogle medlemsstater). Indførelsen af eurosedler og -mønter vil således foregå i et hurtigere tempo end oprindelig forudset. Rådets erklæring fra november 1999 fastsatte det mål, at størstedelen af ombytningen skulle være overstået i løbet af 14 dage, men i praksis vil det formentlig kun være halvt så længe. Euromønterne vil være disponible tidligst den 14. december, og de vil hurtigt blive sat i omløb i løbet af de første dage af januar.

Kommissionen opfordrer indtrængende til at:

- *der gøres en yderligere indsats for at tilskynde SMV til at deltage i ordningen med videreforsendelse, f.eks. via indførelse af mere favorable debiteringsregler*
- *bestræbelserne på at fremskynde omstillingen af seddelautomaterne pr. 1. januar fortsættes i de lande, der er forsinkede hermed.*

Blandt de mulige risici skal man især være opmærksom på problemer med oplagring og transport af kontanter, mangel på sedler og forskellige andre problemer, herunder kommunikationsstrukturen. Der er tilstrækkelig oplagringskapacitet til sedlerne, mens størstedelen af landene træffer ekstraordinære foranstaltninger for at skaffe plads til mønterne. Flere lande er ved at udarbejde nødplaner for transporten. Eventuel mangel på kontanter vil hovedsagelig vedrøre de små sedler, og derfor er man ved at fremstille ekstra beholdninger af disse. Der vil blive oprettet et informationsnet vedrørende overgangen til euro, som forvaltes af Kommissionen og sekretariatet for Det Økonomiske og Finansielle Udvalg. Det vil fungere som en fælles ramme for håndteringen af de samlede oplysninger om overgangen i den periode, hvor eurosedlerne og -mønterne indføres, og det vil følge det generelle forløb nøje. Spørgsmålet om overvågning af prisudviklingen anses for særlig vigtigt. Der hersker en stadig mere udbredt bekymring i befolkningen for snyd og prisstigninger i forbindelse med omregningen af priserne til euro, og der er i den forbindelse indgivet klager over både den offentlige og den private sektor i flere lande. Medlemsstaterne har forpligtet sig til at sikre enten en neutral omregning af de offentlige takster eller en omregning, der generelt er i borgernes favør, men desværre retter de offentlige myndigheder sig ikke altid efter disse regler. En europæisk aftale om at holde priserne i ro i forbindelse med overgangen til euroen blev undertegnet i april mellem repræsentanter for de erhvervsdrivende og repræsentanter for forbrugerne. Medlemsstaterne og forbrugerorganisationerne indfører desuden prisovervågning.

Risikoen for prisstigninger synes generelt meget lille, og måske er der slet ingen risiko. For at begrænse risikomomenterne mest muligt opfordrer Kommissionen imidlertid de nationale forvaltninger og de erhvervsdrivende til at overholde den indgåede forpligtelse til at sikre, at priserne holdes i ro i forbindelse med overgangen til euroen, og forbrugerne opfordres til at være årvågne. Kommissionen vil sammen med ECB og Rådet nøje følge prisudviklingen. Den opfordrer medlemsstaterne til med korte mellemrum at offentliggøre oplysninger herom i 2002.

Der er gjort betydelige fremskridt med etableringen af en ramme for beskyttelsen af euroen mod forfalskning af eurosedler og -mønter. Fællesskabsmyndighederne overvåger nøje gennemførelsen af de relevante retsakter (Rådets forordning, rammeafgørelse osv.).

Endelig indkredser rapporten *fyrre forslag til god praksis*. Ikke alle eksemplerne kan systematisk overføres fra den ene stat eller sektor til den anden, men de er generelt af interesse for de fleste deltagende lande.

Der er tyve former for god praksis, som anses for særligt vigtige for at sikre en gnidningsløs overgang: angivelse af priserne i euro med modværdien i national valuta, førtidig overgang til euroen på konti og i forbindelse med betalingsoverførsler, de store forsyningsvirksomheders førtidige overgang til euro, bankernes gratis og ubegrænsede ombytning af kundernes sedler og mønter i begyndelsen af 2002, idet banken ved større beløb dog skal have besked herom på forhånd, bankernes gratis ombytning af ikke-kunders sedler og mønter i begyndelsen af 2002, inden for en grænse der fastsættes af den enkelte bank, meget hurtig tilpasning af pengeautomaterne til euroen, ingen opkrævning af gebyr i bankerne i forbindelse med de erhvervsdrivendes returnering af nationale penge i begyndelsen af 2002, udskudt debitering (valørdato) af sedler og mønter, de erhvervsdrivende har modtaget som forhåndsforsyning, forsyning af småhandlende med redskaber til beregning af det beløb, kunden skal have tilbage, udsendelse af specialister til de handlende for at forklare dem overgangen til euro, udvikling på virksomhedsplan af en dialog om euroen mellem arbejdsmarkedets parter, praktisk uddannelse af kassepersonalet i håndteringen af eurosedler og -mønter i 2001, åbning af alle eller en del bankafdelinger den 1. januar 2002, eventuel forlængelse af bankernes åbningstider i begyndelsen af 2002, udlevering af små seddelværdier, når der hæves penge i bankerne i begyndelsen af 2002, de handlende giver udelukkende penge tilbage i euro i begyndelsen af 2002, de erhvervsdrivendes overholdelse af den forpligtelse til at holde priserne i ro, som er indgået af deres europæiske repræsentanter, fortsat dobbelt prisangivelse mindst indtil udløbet af perioden med dobbelt omløb, særlige uddannelsesforanstaltninger til fordel for sensorisk og mentalt handicappede og informationstiltag i nærmiljøet iværksat af lokale myndigheder og sammenslutninger rettet mod udsatte befolkningsgrupper (hjemløse, isolerede ældre).

Tyve andre eksempler på god praksis, som Kommissionen anser for nyttige: udbredelse af simple redskaber til vurdering af behovet for kontanter, en ordning, hvorefter kunderne de sidste dage af december kan få penge tilbage i form af euromøntsæt, såfremt de er indforstået hermed, det tillades arbejdsgiverne at forære deres ansatte et euromøntsæt, i de sidste dage af december distribuerer pengeautomaterne nationale sedler med lavere seddelværdier, gennemførelse af simulationer af betalinger i euro, inddragelse af samtlige lokale aktører i informationsarbejdet vedrørende euroen, udskydelse af det tidspunkt, hvor udsalget starter, hvis dette normalt sker i første uge af januar, ansættelse af en eller flere personer med den særlige opgave at besvare spørgsmål om euroen i supermarkeder og stormagasiner, udformning af standardmetoder for returnering af nationale mønter, separat placering af inkasserede nationale sedler og mønter, kunderne får stillet omregningsapparater til rådighed, lokale myndigheder og handelskamre kan udnævne euromægler, de lokale myndigheder og handelskamrene forsyner de handlende med stickers med billede af eurosedlerne og -mønterne (inklusive alle de forskellige nationale sider), de offentlige myndigheder iværksætter en pålidelig overvågning af prisudviklingen, i givet fald i samråd med forbrugerorganisationerne, de nationale og lokale myndigheder udarbejder informationsmateriale rettet mod indvandrere og udformet på de vigtigste indvandrersprog

(arabisk, tyrkisk, swahili), de erhvervsdrivende forhåndsforsynes fortrinsvis med små sedler (5 og/eller 10 euro), anbringelse af papiromregnere (skiver) på indkøbsvognene i supermarkederne, de offentlige myndigheder og erhvervsorganisationerne kan uddele særlige omregningsredskaber til følsomme befolkningsgrupper, de offentlige myndigheder og handelskamrene iværksætter foranstaltninger til uddannelse af de erhvervsdrivende i at afsløre forfalskede sedler og mønter og iværksættelse af foranstaltninger, der kan fremme betalinger i euro i 2001.

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne og erhvervsorganisationerne til i videst muligt omfang at anvende disse forslag til god praksis med henblik på at fremme forberedelsen af euroen og lette indførelsen af sedler og mønter.

INDHOLDSFORTEGNELSE

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL DET EUROPÆISKE RÅD

Anden rapport om forberedelserne til indførelsen af eurosedler og -mønter

1.	Status over forberedelserne.....	8
1.1.	Virksomhedernes forberedelser	8
1.1.1.	Status over virksomhedernes forberedelser	8
1.1.2.	Virksomhedernes anvendelse af euroen	10
1.2.	De finansielle institutioners forberedelser	11
1.2.1.	Tidlig overgang til euroen.....	11
1.2.2.	Forhåndsudsendelse af eurosedler og -mønter og videreforsendelse	11
1.2.3.	Tilpasning af pengeautomaterne	13
1.2.4.	Ombytning af nationale sedler og mønter til euro	14
1.3.	Forvaltningernes forberedelser.....	15
1.3.1.	De nationale forvaltningers forberedelser.....	15
1.3.2.	De lokale forvaltningers forberedelser	17
1.4.	Borgernes forberedelser.....	19
1.4.1.	Borgernes kendskab til euroen.....	19
1.4.2.	At blive fortrolig med den nye værdiskala	20
1.4.3.	Europæiske borgeres bekymringer i forbindelse med euroen.....	22
1.4.4.	Forbrugernes anvendelse af euroen.....	23
1.5.	Informationskampagner	25
1.5.1.	Kommissionens og medlemsstaternes tiltag	25
1.5.2.	Eurosystemets kampagne.....	29
2.	Nuværende arbejdsområder og eksempler på god praksis	30
2.1.	Nuværende arbejdsområder	30
2.1.1.	Nødplaner og sikkerhedsforanstaltninger	30
2.1.2.	Fremskridt med etableringen af rammerne for bekæmpelse af falskmøntneri	34
2.1.3.	Behandling af risikoen for prisforhøjelser	36
2.1.4.	Fremstilling af eurosedler og -mønter	37
2.1.5.	Sedler og mønter sættes i omløb	40

2.1.6.	Praktisk forberedelse af borgerne og særlige informationstiltag rettet mod befolkningsgrupper med ringe adgang til information	41
2.1.7.	Grænseoverskridende betalinger i euro	42
2.2.	Fyrre eksempler på god praksis, der kan lette overgangen til euroen	44
2.2.1.	Tyve eksempler på god praksis, som Kommissionen anser for særligt vigtige	44
2.2.2.	Tyve eksempler på god praksis, som Kommissionen anser for nyttige	47
3.	Bilag.....	49
3.1.	Medlemsstaternes retlige foranstaltninger	49
3.2.	Tabel over nationale planer for overgangen til eurosedler og -mønter	53

Her mindre end tre måneder før sedler og mønter sættes i omløb, er formålet med denne rapport til Det Europæiske Råd at gøre status over forberedelserne til overgangen til euroen, at se nærmere på nogle overordnede arbejdsområder og at indkredse fyre former for god praksis, hvis gennemførelse anses for særligt vigtig eller nyttig for at sikre en problemfri overgang.

1. STATUS OVER FORBEREDELSENE

1.1. Virksomhedernes forberedelser

1.1.1. Status over virksomhedernes forberedelser

1.1.1.1. De store virksomheders forberedelser

Ifølge de seneste undersøgelser, bl.a. undersøgelser foretaget af Fédération des experts-comptables européens (FEE)³ og Sammenslutningen af Industri- og Arbejdsgiverorganisationer i De Europæiske Fællesskaber (UNICE)⁴, har de store virksomheder gjort tilfredsstillende fremskridt med forberedelserne til indførelsen af euroen.

Næsten alle virksomheder har truffet de nødvendige foranstaltninger til at opfylde deres lovbestemte forpligtelser, herunder omregning af aktiekapital, anvendelse af euroen i regnskaber og ved fakturering samt kapacitet til at sikre, at angivelser til det offentlige kan være i euro. De har ligeledes tilpasset priser og udstyr og har planlagt personaleuddannelsesprogrammer, som de nu generelt er begyndt at iværksætte.

1.1.1.2. Små og mellemstore virksomheders forberedelser

Små og mellemstore virksomheder (SMV) er generelt i langt mindre grad end de store virksomheder forberedt på euroen. Ifølge den seneste Eurobarometer Flash, der blev offentliggjort i september⁵, finder kun 23 % af SMV, at de er forberedt til euroen, et resultat, der ikke afviger synderligt fra det observerede resultat i foråret 2001. Næsten én ud af fem virksomheder er endnu ikke gået i gang med forberedelserne.

Andelen af mellemstore virksomheder (50 til 249 ansatte), der mener, at de generelt er forberedte på euroen, er nu på 49 %, hvilket er en fordobling i forhold til foråret 2001. Men kun 9 % af de små og mellemstore virksomheder mener, at de er fuldstændig eurokompatible. Det bedste resultat med hensyn til egen vurdering af kapaciteten til at arbejde i euro kan registreres blandt de luxembourgske (37 %), nederlandske (23 %) og østrigske (21 %) virksomheder. De franske (8 %), spanske (7 %) og italienske (3 %) virksomheder er længst bagud.

Ikke overraskende er det de små virksomheder (færre end 50 ansatte) og især de meget små virksomheder (færre end 10 ansatte), der er dårligst forberedt. Kun 22 % af dem siger, at de generelt er parate, og 8 % betragter sig som eurokompatible. Kun et mindretal af de små virksomheder har foretaget en konkret analyse af euroens indvirkning på de forskellige

³ Findes på følgende adresse: www.fee.be.

⁴ Findes på følgende adresse : www.unice.org

⁵ Stikprøveundersøgelse gennemført i juli/august 2001 af EOS Gallup Europe på Europa-Kommissionens vegne blandt 2 813 SMV i euroområdet.

funktioner, vurderet behovene for uddannelse og underrettet deres partnere om deres planer for overgangen.

SMV'ernes langsomme forberedelsestempo risikerer at få en negativ indvirkning på deres kapacitet til udelukkende at arbejde i euro pr. 1. januar 2002 : Næsten hver femte SMV mener ikke at være i stand til at foretage alle transaktioner i euro pr. 1. januar 2002. En af de prioriterede opgaver for regeringer og erhvervssammenslutninger er således stadig at få alle virksomheder til at forstå, at skæringsdatoen er den 31. december 2001, og at alle de økonomiske aktørers overførsler derefter skal effektueres i euro.

Sluttelig bør man være særlig opmærksom på, hvorledes virksomhederne i den offentlige transportsektor forbereder sig. Den ekstra tid, der er nødvendig til betaling, og vanskelighederne med opbevaring af vekselmønter, kan give betydelige problemer i køretøjer, som sælger billetter om bord (f.eks. busser og sporvogne). Kommissionen vil fremlægge et særligt arbejdsdokument om dette spørgsmål for transportrådet.

1.1.1.3. De handlendes forberedelser

Sammenlignet med de øvrige sektorer står virksomhederne i detailhandelssektoren over for yderligere udfordringer. Omregning, dobbelt prisangivelse og uddannelse af medarbejdere med kundekontakt kræver særlig opmærksomhed og forberedelse. De handlende spiller ligeledes en nøglerolle i forbindelse med indførelsen af eurosedler og -mønter og tilbagetrækningen af de gamle nationale sedler og mønter. De skal tilpasse deres udstyr (navnlig kasseapparater og vægte) og forberede sig på det dobbelte omløb af sedler og mønter. De skal således kunne vurdere behovet for kontantbeholdninger for at kunne give tilbage i euro, forvalte kødannelser, besvare kundernes spørgsmål, have oplagringskapacitet og træffe sikkerhedsforanstaltninger. Det er af største vigtighed, at de handlendes betalingsterminaler omstilles til euro inden den 1. januar 2002, eller at deres tekniske kompatibilitet afprøves. I modsat fald risikerer de, at deres transaktioner afvises i begyndelsen af 2002 på grund af manglende tilpasning af deres udstyr.

Indvirkningen af euroens indførelse vil utvivlsomt være forskellig afhængigt af de handlendes type og størrelse. Ligesom det er tilfældet for virksomhederne generelt, er det de småhandlende, der er dårligst forberedt, mens de store forretninger generelt er færdige med deres forberedelser, hyppigt ved hjælp af simulationer af køb i euro. De irske myndigheder har distribueret et øvelsessæt til de handlende bestående af en manual, der redegør for overgangen til euroen og de foranstaltninger der skal træffes, en detaljeret liste over flere tusind priser i irske pund med angivelse af det tilsvarende beløb i euro (for at minimere risikoen for fejl i forbindelse med omregningen af prisangivelser) og en tabel/regnemaskine til at regne ud, hvor meget der skal gives tilbage. Det vil være ønskeligt, at sådanne tiltag så vidt muligt iværksættes i alle eurolandene.

På trods af den gennemførte informationsindsats er SMV'ernes forberedelse generelt utilstrækkelig. Medlemsstaterne og erhvervssammenslutningerne bør ufortøvet forstærke indsatsen og udnytte de sidste få måneder til at indhente forsinkelsen. Særlig opmærksomhed bør rettes mod de små virksomheders situation, navnlig de småhandlendes.

1.1.2. Virksomhedernes anvendelse af euroen

Virksomhederne anvender kun i ringe omfang euroen i forbindelse med betalinger, konti og regnskaber.

1.1.2.1. Virksomhedernes betalinger i euro

Ifølge en undersøgelse⁶ foretaget af Kommissionen er euroens gennemsnitlige andel i de nationale betalinger steget en smule i løbet af andet kvartal 2001, uden dog at nå op på samme niveau som i tredje kvartal 2000 (26 % mod 30 %). Udviklingen i anvendelsen af euroen er beskeden opgjort i volumen, hvor dens andel er steget fra 7,3 % til 7,8 %. Tærsklen på 10 % betalinger i euro er kun overskredet i forbindelse med virksomhedernes indenlandske transaktioner i to lande: Belgien (16 %) og Luxembourg (25 %). To stater skiller sig ud ved en yderst ringe anvendelse af euroen, nemlig Nederlandene (0,28 %)⁷ og Østrig (1,7 %).

Euroens andel i virksomhedernes internationale betalinger er betydeligt højere - omkring 33 % opgjort i volumen og 43 % opgjort i værdi. Virksomhedernes anvendelse af euroen til internationale operationer er særlig markant i Spanien (72 % opgjort i volumen), Finland (52 %) og Luxembourg (42 %). Den er også her særlig lav i Nederlandene (4 %) og i Østrig (15 %).

1.1.2.2. Virksomhedernes regnskaber og konti i euro

Det er vanskeligt at vurdere, hvor mange virksomheder der førtidigt er gået over til at føre deres regnskaber i euro. En virksomhed kan have priser og udstede fakturaer i euro og samtidig føre regnskab i national valuta. Forvaltningerne antager, at de virksomheder, som angiver moms i euro, er gået over til at føre deres regnskaber i euro og opnår derved en forholdsvis pålidelig tilnærmet værdi. Situationen har her været stort set den samme i næsten et år: bortset fra Luxembourg og Belgien - hvor hver femte virksomhed fører regnskaberne i euro - har kun få virksomheder til dato valgt denne fremgangsmåde⁸.

Hvad angår konti i virksomheder i euroområdet fremgår det af Kommissionens statistikker, at beholdningen af konti i euro er vokset betydeligt i andet kvartal 2001 (fra 4,8 % til 7,9 %), og at hver sjette ny konto nu åbnes i euro (18,5 %). Angivet i forhold til konti i euroområdet valutaer tegner euroen sig for ca. hver tredje konto (30 %).

Virksomhedernes anvendelse af euroen er fortsat generelt meget ringe. Det ville være ønskeligt, at de offentlige myndigheder tilskynder dem til ufortøvet at gå over til at anvende euroen til bl.a. at foretage og modtage betalinger og til at udstede og modtage fakturaer, hvilket er en prøve på virksomhedernes eurokompatibilitet.

⁶ Syvende kvartalsundersøgelse om udviklingen i anvendelsen af euroen. Europa-Kommissionen. Juli 2001. Findes på følgende adresse: www.europa.eu.int.

⁷ Den nederlandske banksammenslutning

⁸ I sin sidste kvartalsundersøgelse peger Kommissionen med urette på SAP-software som en af de mulige årsager til, at så få virksomheder er gået over til at føre deres regnskaber i euro, og det anføres, at nogle af dem ikke har mulighed for at gå over til euroen i årets løb, fordi SAP-software ikke har kapacitet til at beregne data med tilbagevirkende kraft. Dette er forkert, idet det SAP-software, der er solgt efter 1998, rummer denne mulighed, og kunderne kan få opdateret software, der er købt før 1998.

1.2. De finansielle institutioners forberedelser

Bankernes forberedelser er blevet stærkt intensiveret inden for de seneste måneder, og i mange lande er de første foranstaltninger til officiel overgang til euroen iværksat, og i nogle lande har man påbegyndt forhåndsudsendelsen af eurosedler og -mønter.

1.2.1. Tidlig overgang til euroen

I sin henstilling af 11. oktober 2000 opfordrede Kommissionen til på bankkonti og i forbindelse med betalingsoverførsler at overgå til euroen i tredje kvartal 2001. På det tidspunkt var det kun de belgiske og de franske banker, der havde planlagt dette, mens det i dag næsten er sket overalt; opfordringen var blevet fulgt af 73 % af de banker, Kommissionen adspurgte i forbindelse med den anden undersøgelse af bankernes politik vedrørende overgangen til euro fra august 2001⁹. Irland er det eneste land, hvor bankerne ikke har planer herom. Ikke så sjældent findes der inden for et enkelt lands grænser banker, der har truffet beslutning om at gå over til euroen i juli, og andre, der har besluttet at vente indtil den 1. januar. Samtlige banker i Belgien, Frankrig, Grækenland, Luxembourg, Spanien og Portugal har planlagt tidlig overgang til euroen i forbindelse med konti. Et stort antal banker i Tyskland og visse banker i Østrig, Nederlandene og Finland vil gøre det samme. Den oftest planlagte dato for overgangen er juli (30 %), efterfulgt af oktober (22 %), september (16 %) og november (5 %). Med undtagelse af de italienske banker er alle foranstaltninger vedrørende tidlig overgang baseret på kundens stiltiende samtykke¹⁰.

Overgangen til euroen på enkeltpersoners konti var stort set afsluttet i september i Belgien og Frankrig og har ikke skabt nævneværdige problemer i forhold til kunderne (de fleste store banker har kun modtaget enkelte klager fra utilfredse kunder).

Tidlig overgang til euroen på konti er nyttig for såvel bankerne som deres kunder; det giver mulighed for en bedre tidsmæssig spredning af de tekniske foranstaltninger og gør det lettere for borgerne at gøre sig bekendt med den nye valuta. De hidtil gennemførte operationer har været en succes, og en generalisering heraf ville være ønskelig.

1.2.2. Forhåndsudsendelse af eurosedler og -mønter og videreforsendelse

1.2.2.1. Forhåndsudsendelse i euroområdet

Forretningsbankerne (og i nogle tilfælde posttjenesterne) har i september modtaget euromønter i Belgien, Irland, Frankrig, Italien og Portugal. De har modtaget sedler og mønter i Tyskland, Spanien, Luxembourg, Østrig og Finland. De portugisiske banker vil modtage sedler i løbet af oktober, hvor der ligeledes vil blive udsendt sedler og mønter i Grækenland. De belgiske, spanske, irske og italienske banker modtager sedler i november. De franske og nederlandske banker¹¹ må vente til december. Der er ikke til dato rapporteret

⁹ Anden undersøgelse af bankernes politik til forberedelse af overgangen til euro. Europa-Kommissionen. 18. september 2001.

Findes på adressen www.europa.eu.int

¹⁰ I Italien er et lovforslag om bemyndigelse af bankerne til at konvertere konti på grundlag af kundens stiltiende samtykke imidlertid nu til behandling.

¹¹ De nederlandske banker kan dog modtage sedler tidligere, hvis de anmoder herom.

om nævneværdige hændelser i forbindelse med forhåndsudsendelse af eurosedler og -mønter.

Bankernes videreforsendelse af en del af de modtagne sedler og mønter til de erhvervsdrivende, startede i september i Østrig, Tyskland og Luxembourg, og for de største erhvervsdrivendes vedkommende i Spanien. Videreforsendelse vil foregå i tidsrummet oktober-december i de øvrige lande. Den Europæiske Centralbank har desuden givet tilladelse til, at virksomheder i uddannelsesøjemed forsynes med små mængder sedler fra september. I gennemsnit har bankerne planlagt videreforsendelse af euro til 48 % af deres erhvervskunder¹². Der er spektakulære forskelle i bankernes planlægning, også inden for det enkelte lands grænser; det ses således ikke så sjældent, at en bank har planlagt videreforsendelse til 10 % af sine erhvervskunder, mens konkurrenten agter at forsyne 90 % af sine. Disse forskelle kan både skyldes forretningspolitiske forskelle og det store problem med at forudse de erhvervsdrivendes efterspørgsel. Østrig (75 %) og Frankrig (71 %) er de to stater, hvor der gennemsnitligt er planlagt den mest omfattende videreforsendelse. Spanien (15 %) og Finland (12 %) er de lande, der i mindst omfang vil udnytte denne mulighed, og Tyskland (32 %), Nederlandene (41 %) og Irland (48 %) er de tre andre lande, hvor der gennemsnitligt er planlagt videreforsendelse til mindre end 50 % af erhvervskunderne.

I aftalen af 19. februar 2001 mellem Kommissionen og tre europæiske banksammenslutninger er det fastsat, at de erhvervsdrivende, der kan stille med garantier til gengæld for de sedler og mønter, de modtager, ikke vil blive debiteret inden den 1. januar 2002. Gennemgangen af gennemførelsen af aftalen overrasker i positiv retning, idet den viser, at et stort antal banker er gået endnu længere. 47 % har udskudt debiteringen til den 2. januar uden krav om garanti¹³, og 8 % udskyder debiteringen endnu længere end til den 1. januar 2002. Med undtagelse af Belgien og Frankrig, hvor alle de adspurgte banker vil debitere med valørdato pr. 2. januar, er der stor forskel på, hvad bankerne i et og samme land har besluttet.

1.2.2.2. Forhåndsudsendelse uden for euroområdet

Med henblik på at lette overgangen til eurosedler og -mønter har Det Europæiske Centralbanksystem etableret en ramme for forhåndsudsendelse til banksektoren uden for euroområdet. Denne ordning har stor betydning for landene i Øst- og Centraleuropa, hvor euroområdets nationale valutaer, navnlig den tyske mark, spiller en stor rolle som betalingsmiddel. Eksempelvis anslås det, at omkring 40 % af de deutsche mark-sedler, der er i omløb (opgjort i værdi) i øjeblikket befinder sig uden for Tyskland.

ECB's Styrelsesråds retningslinje af 10. januar 2001¹⁴ fastsætter de nærmere bestemmelser vedrørende forhåndsudsendelse og videreforsendelse uden for euroområdet. Fra den 1. december 2001 er det tilladt nationale kreditinstitutter at videreforsende modtagne forhåndsudsendte sedler til filialer eller hovedsæder uden for euroområdet. Der kan i nogle tilfælde være tale om store mængder, navnlig til de tyske og østrigske banker, der

¹² Kilde: Anden undersøgelse af bankernes politik til forberedelse af overgangen til euro. Europa-Kommissionen. 18 septembere 2001.

¹³ Kilde: *ibid.*

¹⁴ EFT L 257/6

traditionelt er yderst aktive i de øst- og centraleuropæiske lande. Det er ikke tilladt kreditinstitutter uden for euroområdet, som modtager eurosedler, at videreforsende disse til tredjepart, heller ikke til erhvervsdrivende. Der er endvidere fastsat særlige regler for forhåndsudsendelse til banker uden for euroområdet, som er meget aktive på det internationale pengemarked (f.eks.: Union des Banques Suisses, Royal Bank of Scotland). Endvidere kan der på visse betingelser forhåndsudsendes eurosedler til centralbanker uden for euroområdet fra den 1. december 2001. En af betingelserne er, at der gives tilsagn om ikke at sætte kontanter i omløb før den 1. januar 2002, og at der stilles sikkerhed denomineret i euro. Forhåndsudsendelse til tredjepart må kun ske til kreditinstitutter, som accepterer muligheden for, at der kan udløses krav på erstatning i henhold til forskrifter eller aftaler. Alle de operationelle og praktiske arrangementer skal aftales mellem den nationale centralbank og den pågældende centralbank uden for euroområdet.

Forhåndsudsendelsen af eurosedler og -mønter forløber i øjeblikket tilfredsstillende. For yderligere at tilskynde de erhvervsdrivende til at deltage i videreforsendelsen ville det imidlertid være ønskeligt, at de nyder godt af en udskudt debitering, svarende til den ordning forretningsbankerne har opnået hos centralbankerne¹⁵

1.2.3. Tilpasning af pengeautomaterne

Gennemsnitligt vil 83 % af pengeautomaterne i de adspurgte banker være fyldt med eurosedler fra den første dag, et resultat, der er en smule bedre end skønnene fra marts (+ 4 points)¹⁶. Resultaterne ligger overalt højere end 80 % med undtagelse af Grækenland (75 %, 20 points lavere end i marts) Portugal (48 %) og Finland (25 %, 10 points højere end i marts).

Den hurtige tilpasning skyldes generelt, at bankerne har besluttet at investere i nye seddelkassetter i stedet for at sende en tekniker ud for at omstille det eksisterende udstyr - en anden mulighed består i at neutralisere en af kassetterne de sidste dage af december (ved at reducere viften af seddelværdier) med henblik på øjeblikkelig distribution af euro den 1. januar.

Langt de fleste af de adspurgte banker (68 %) agter ikke at blive ved med at fylde nationale sedler i pengeautomaterne i 2002, hvilket skal ses i sammenhæng med den høje grad af tilpasning af pengeautomaterne den første dag. Omkring 29 % af bankerne vil fortsat forsyne automaterne med nationale sedler, så længe udstyret ikke er tilpasset, og 3 % vil gøre det samme for nogle apparaters vedkommende, afhængigt af de konkrete forhold. Disse beslutninger om fortsat at fylde nationale sedler i automaterne har i sagens natur en begrænset indvirkning undtagen i Portugal og Finland, hvor tilpasningen af pengeautomaterne foregår langsomt. En fortsat forsyning med nationale sedler kan risikere at nedsætte tempoet i udskiftningen af den nationale valuta med euro og dermed forværre problemerne med byttepenge for de erhvervsdrivende.

Der er gjort betydelige fremskridt med hensyn til at øge tempoet i tilpasningen af pengeautomaterne. En særlig indsats er imidlertid nødvendig i Finland og Portugal, hvor situationen stadig giver anledning til bekymring.

¹⁵ Disse bødestrafte pålægges, hvis forhåndsudsendte euro bringes førtidigt i omløb. De udgør 10 % af de modtagne sedlers og mønters værdi.

¹⁶ Kilde: *ibid.*

1.2.4. Ombytning af nationale sedler og mønter til euro

1.2.4.1. Ombytning af sedler i perioden med dobbelt omløb

Kommissionen henstillede i oktober 2000, at bankernes ombytning af kundernes sedler skulle være gratis og ubegrænset, idet det ved større beløb vil være obligatorisk at give banken besked herom på forhånd. Denne henstilling er blevet fulgt af 75 % af de adspurgte banker¹⁷. I 20 % af bankerne vil der blive fastsat et loft for ombytningen, 5 % vil foretage ubegrænset ombytning, men kun ved indsætning på bankkonti. Østrig er det eneste land, hvor alle de adspurgte banker agter at fastsætte et loft for gratis ombytning (50 000 ATS, svarende til 3 633,64 EUR). Nogle banker vil gøre det samme i Portugal, Finland, Luxembourg og Italien. I Nederlandene vil størstedelen af bankerne kun foretage ombytning ved indsætning på bankkonti. Alt i alt følger kun Irland, Frankrig, Tyskland, Spanien og Grækenland fuldt ud Kommissionens henstilling.

Kommissionen har ligeledes anbefalet gratis ombytning for personer, der ikke er kunder i den pågældende bank, med et loft, som banken selv kan fastsætte. Denne anbefaling er fulgt og tilmed overgået af 81 % af de adspurgte banker. Ca. 67 % planlægger gratis ombytning inden for at fastsat loft (et resultat, der er 11 points højere end i marts), og 13 % planlægger gratis, ubegrænset ombytning uden loft. Kun 8 % vil opkræve gebyr for ombytningen. Situationen synes forholdsvis ensartet i syv medlemsstater (Italien, Belgien, Irland, Spanien, Finland, Østrig og Frankrig), hvor samtlige adspurgte banker har planlagt gratis ombytning uden loft.

1.2.4.2. Ombytning af sedler efter udløbet af perioden med dobbelt omløb

I omkring 57 % af de adspurgte banker vil der være gratis og ubegrænset ombytning for kunderne (generelt ved indsætning på bankkonti), i 8 % vil der være gratis ombytning med loft. Næsten hver fjerde adspurgte bank (22 %) vil opkræve gebyr. Endelig vil 11 % af bankerne afslå ombytning, og 3 % har endnu ikke truffet beslutning herom. I de tilfælde, hvor der er planlagt ombytning, vil der generelt være mulighed herfor indtil juni (33 % af tilfældene), december (14 %), og i en længere periode (22 %).

1.2.4.3. De erhvervsdrivendes returnering af nationale sedler og mønter til banken

Omkring 83 % af de adspurgte banker vil ikke opkræve administrationsgebyr i forbindelse med de erhvervsdrivendes returnering af nationale sedler i 2002. Denne høje procentdel vidner om god vilje hos bankerne, som fraviger deres normale gebyrregler. Kun 11 % af bankerne agter at opkræve gebyr, 6 % har endnu ikke truffet beslutning herom. Der vil blive opkrævet gebyr i størstedelen af de finske banker, visse østrigske banker og i nogle få tyske banker. Det samme vil være tilfældet i nogle nederlandske banker efter udgangen af den første uge i januar.

Tæt ved 76 % af de adspurgte banker vil heller ikke opkræve administrationsgebyr i forbindelse med returnering af mønter trods de problemer, der er forbundet med behandlingen af dem (optælling, opbevaring). Kun 18 % vil opkræve gebyr, mens 6 % af de adspurgte banker endnu ikke har truffet beslutning herom. Størstedelen af de finske og nogle få tyske banker vil opkræve gebyr. Dette vil ikke være tilfældet i samtlige adspurgte

¹⁷ Kilde: Anden undersøgelse af bankernes politik til forberedelse af overgangen til euro. Europa-Kommissionen. 18. september 2001.

banker i Grækenland, Frankrig, Belgien, Spanien, Portugal, Luxembourg og Irland. En særlig situation gør sig gældende i Nederlandene, hvor mønterne indsamles direkte af centralbanken uden at gå via forretningsbankerne.

De nærmere bestemmelser vedrørende ombytning af nationale sedler til euro og de erhvervsdrivendes returnering af national valuta følger gennemgående Kommissionens henstilling og er favorable for kunderne. Det ville være ønskeligt, at disse former for god praksis gennemføres overalt.

1.3. Forvaltningernes forberedelser

1.3.1. De nationale forvaltningers forberedelser

Medlemsstaternes lovgivningsarbejde er beskrevet nærmere i bilag 1. Her gives en beskrivelse af de vigtigste områder, hvor der er indført nye bestemmelser.

En af de vigtigste nuværende opgaver er *fremrykket anvendelse af euroen i forbindelse med regninger for offentlige tjenesteydelser, offentlige indkøb og på lønsedler*. Andre foranstaltninger vedrører uddannelse af offentligt ansatte og mere generelt den enkelte administrations overgang til euroen. En førtidig overgang for forsyningsvirksomhederne forberedes i Belgien, Spanien, Frankrig, Italien, Irland, Luxembourg, Portugal og Finland. Der er vedtaget retsfor skrifter om førtidig overgang i forbindelse med offentlige indkøb i Grækenland, Frankrig, Italien, Luxembourg, Nederlandene og Portugal. Offentligt ansatte modtager allerede nu deres løn i euro i Spanien, Frankrig, Irland, Italien, Luxembourg og Portugal (nærmere oplysninger herom findes i bilagene). Eksempelvis har alle franske offentligt ansatte (2,8 mio. civile og militære offentligt ansatte) siden juli fået deres løn udbetalt i euro via bankoverførsel (46 % af den franske stats udgifter afholdtes i euro ved udgangen af august). Overgangen til euro i forbindelse med udbetalingen af offentligt ansattes løn startede i oktober i Italien og vil være afsluttet før udgangen af november i Irland.

Størstedelen af forvaltningerne har iværksat *uddannelse* af deres personale. For de øvrige vedkommende vil det ske sidst på året. I Grækenland påbegyndtes uddannelsen af offentligt ansatte efter påske; ministerier (hovedsagelig skatteafdelingerne), præfekturer, regionale og lokale myndigheder, socialsikringstjenester, banker og erhvervs-sammen-slutninger har modtaget en brochure med titlen "fra drakmen til euroen". I Frankrig gøres der en særlig indsats med hensyn til uddannelse af offentligt ansatte, som alle inden årets udgang vil modtage undervisning i euroen af mindst en halv dags varighed (67 % har allerede deltaget i uddannelsesforanstaltninger). I Portugal er uddannelsen af underviserne af de offentligt ansatte nu afsluttet. I Belgien er der iværksat kurser for de offentlige forvaltningers kassepersonale med kontakt til den brede offentlighed.

Andre initiativer vedrører generelle foranstaltninger i tilknytning til overgangen. Medlemsstaternes foranstaltninger er beskrevet i Kommissionens meddelelse af 3. april 2001¹⁸. Vedrørende gennemførelsen af disse foranstaltninger foreligger der følgende oplysninger: i Grækenland har ministeriet for lokalforvaltning og økonomi- og finansministeriet ved ministeriel beslutning nedsat en aktionsgruppe, der skal følge op på eurokomitéens retningslinjer; fastlægge handlingsplaner for den offentlige forvaltning, den

¹⁸ KOM(2001)190 af 3.4.2001.

private sektor og banksektoren vedrørende overgangen til euro og hurtig løsning af problemerne i forbindelse hermed, planlægge informations- og uddannelsesprogrammer om euroen og udarbejde de relevante dokumenter. Der er udsendt to informationsark fra finansministeriet, det ene vedrørende budgetafdelingens overgang til euro, det andet rettet til pensionerede offentligt ansatte.

I *Spanien* er der nedsat to arbejdsgrupper i den offentlige forvaltning. Den ene skal føre tilsyn med afrundingen af de offentlige takster og priser i euro og den anden med den førtidige overgang til euro på lønsedlerne. Socialsikringstaksterne vil blive angivet både i euro og pesetas. Ifølge en aftale mellem økonomiministeriet og repræsentanter for de offentlige virksomheder har de spanske offentlige forvaltninger anvendt euroen siden 15. september 2001.

I *Luxembourg* har man på de regionale møder, der i juni blev afholdt med repræsentanter for lokale myndigheder, beskæftiget sig med spørgsmål vedrørende behandlingen af offentlige kontrakter, der er indgået før den 31. december 2001, de lokale myndigheders overgang til euroen og deres deltagelse i informationskampagnen. Forberedelsen af edb-systemerne anses for tilfredsstillende.

I *Nederlandene* er centralregeringen principielt parat til at gå over til euro. Forberedelserne (herunder prøvekøringerne) skulle være afsluttet inden den 1. juli 2001. Finansministeriets kontrolundersøgelser viser, at denne skæringsdato er blevet overholdt. Konverteringen af de nuværende systemer vil blive koncentreret i slutningen af 2001. Sundhedstjenesterne udgør fortsat et problem. Finansministeriet og sundhedsministeriet har udsendt retningslinjer som en hjælp til denne sektor (plejehjem og alderdomshjem, sundhedstjenester). Der gennemføres i øjeblikket en undersøgelse af, hvor langt skolerne er kommet med deres forberedelser.

I *Portugal* er de ministerielle tjenester ved at lægge sidste hånd på forberedelserne vedrørende afrunding og konvertering af historiske data. Et nyt initiativ "Euro Municipios" blev iværksat i januar af den nationale eurokomité i partnerskab med en af de største portugisiske banker. Inden for rammerne af dette initiativ er der oprettet et netværk af euroundervisere, der dækker over 85 % af kommunerne. Eurokomitéen er i øjeblikket ved at certificere de velforberedte kommuner, der får tildelt et "parat til euroen"-mærke. Den endelige plan for overgangen i den offentlige forvaltnings finansielle sektorer blev vedtaget i begyndelsen af maj. Den drejer sig om en række ansvarsområder under finansministeriet. Efter en præsentation af programmerne for overgangen til euroen gennemgår planen de problemer, der endnu ikke er løst, og formulerer forslag til løsninger.

I *Finland* vil mange borgere i løbet af de kommende måneder modtage fakturaer i euro. De vil især komme fra de offentlige tjenester, idet de lokale myndigheder gradvis vil omstille deres regnskabs- og edb-systemer til euro i løbet af efteråret.

I *Italien* har eurokomitéen offentliggjort et dokument med regeringens retningslinjer for den endelige overgang til euroen¹⁹. Disse retningslinjer kan ligeledes fungere som referenceramme for de lokale myndigheder.

¹⁹ Findes på følgende adresse: www.tesoro.it.

De nationale forvaltninger er i det store og hele parate. De kunne spille en mere aktiv rolle ved at systematisere den førtidige overgang i forbindelse med offentlige kontrakter og udbetalingen af offentligt ansattes løn i lighed med de beslutninger, der er truffet i visse medlemsstater.

1.3.2. De lokale forvaltningers forberedelser

De 12 medlemsstater har fastlagt en harmoniseret retlig ramme for den praktiske overgang til euroen, og den regnskabsmæssige overgang til euroen vil således foregå den 31. december 2001 i de 70 000 lokalforvaltninger i euroområdet. I overensstemmelse med principperne om subsidiaritet og lokal autonomi er der imidlertid iværksat en lang række initiativer af lokale offentlige forvaltninger både for at lette de interne administrative tilpasninger og for at udvikle diversificerede lokale informationstiltag.

De administrative forberedelser fremskyndes gradvis i de mindre lokalforvaltninger, og stadig flere af de større lokale og regionale forvaltninger iværksætter lokale informationstiltag med henblik på at lette overgangen til euroen for borgerne.

1.3.2.1. Fremskyndelse af de interne forberedelser til den praktiske overgang til euroen

De nationale informationskampagner om euroen har de facto bidraget til at fremskynde de lokale myndigheders forberedelser.

Det har bl.a. medført, at finansforvaltningernes edb-systemer er blevet omstillet til euro. Et fransk departementsråd har f.eks. besluttet i juni 2001 at teste overgangen til euro af et budget på 332 mio. EUR for at gøre de ansatte fortrolige med den endelige overgang. Denne øvelse var af fjorten dages varighed; ansatte i departementerne er blevet undervist i brugen af det nye finanssoftware, og alle tjenesternes medarbejdere har mulighed for at deltage i uddannelseskurser. I Tyskland fører delstaterne tilsyn med tilpasningen af kommunernes edb-systemer, og i juli 2001 voldte kun 2 % af edb-udstyret stadig problemer. I Nederlandene overvåger finansministeriet arbejdet med at omstille edb-systemerne med henblik på udbetaling af sociale ydelser i euro. I tilfælde af edb-problemer i overgangsperioden er der planlagt en manuel nødprocedure for at sikre kontinuiteten i de offentlige serviceydelser.

I hele euroområdet skal der rettes særlig opmærksomhed mod tilpasningen af betalingsterminalerne i den lokale offentlige sektor.

Fremskridtene med omstillingen af edb-udstyr, automater osv. til euro er generelt tilfredsstillende. I Irland er parkeringspladserne parate til at modtage betaling i to valutaer i overgangsperioden. I store byer som Paris fastsættes taksterne til brugernes fordel, således at parkering i boligområderne fremmes, og bilkørsel begrænses. I de franske lokalforvaltninger får de ansatte lønnen udbetalt i euro, og man følger således den ordning, der er indført for statsansatte fra juli 2001. Størstedelen af de offentligt ansatte i lokalforvaltningerne vil imidlertid få deres løn udbetalt i euro fra 1. januar 2002. De lokale myndigheder i Frankrig og Luxembourg fører tilsyn med konverteringen i forbindelse med offentlige kontrakter for at forebygge tvister.

Omregningen til euro af de lokale takster, således at resultatet er neutralt eller favorabelt for brugerne, er en udfordring, som kræver særlig opmærksomhed fra de nationale og lokale offentlige myndigheders side. Der er i alle eurolandene udsendt detaljerede

ministerielle cirkulærer for at sikre, at den lokale offentlige sektor foregår med et godt eksempel.

Samarbejde mellem kommunerne om forberedelserne til euroen er ligeledes et eksempel på god praksis, som bliver stadig mere udbredt. Det giver mulighed for at vurdere problemerne på stedet og udveksle erfaringer om mulige løsninger. I en periode på seks måneder vil «formidlere» rekrutteret af handelskamrene og håndværksrådene med økonomisk støtte fra departementsrådet yde støtte til tilpasningen til euroen i en række tværkommunale fagforeninger i Charente-maritime (F). I Nederlandene har flere byer sluttet sig sammen om at undersøge, hvilke korrigerende foranstaltninger der i givet fald kan iværksættes af den enkelte lokalforvaltning. I Belgien er sprogfællesskaberne og regionerne i gang med at fastlægge retningslinjer for tilpasningen af de lokale myndigheders rammer for overgangen til euroen. .

1.3.2.2. Lokale myndigheders informationskampagner over for borgerne

Det fremgår af Eurobarometer-undersøgelsen, at brugerne spontant forventer støtte fra bankerne, familien og andre nærtstående personer i bestræbelserne på at gøre sig bekendt med de nye monetære værdier. De udsatte befolkningsgrupper nærer imidlertid særlige forventninger til de lokale myndigheder.

Flere og flere regionale og lokale myndigheder reagerer på denne forventning. I Paris og Berlin iværksættes der i september 2001 informationskampagner om euroen, hvori indgår visuelle medier og lokal optræden. Vizcaya-provinsen yder aktiv støtte til kommunernes informationstiltag for at lette overgangen i landområderne. I Dunkerque organiseres der workshops for personer i ugunstigt stillede kvarterer, som har behov for praktiske oplysninger om euroen.

Italien har iværksat et omfattende program under titlen "euroen i de små byer", inden for hvis rammer eurokomitéen og en stor forbrugerorganisation deltager i organiseringen af eurodage i ca. 3 000 kommuner. Disse tiltag er rettet mod den brede offentlighed med særligt henblik på udsatte grupper og ældre.

I Bonn, Sintra, Porto, Antwerpen, Lyon, Barcelona, Düsseldorf, Frankfurt, Venedig, Bologna, Torino og Milano bistår 4800 undervisere indtil marts 2002 blinde og svagsynede, handicappede og ældre inden for rammerne af et Euro - kort sagt-program, der medfinansieres af Kommissionen. For at gøre eleverne fortrolige med euroen har lokale forvaltninger med ansvar for skoler, erhvervsskoler og gymnasier udarbejdet undervisningsspil. Det er f.eks. tilfældet i Venedig, som har lagt undervisningsspil ind på sit websted med støtte fra den italienske stat og forskellige handelsstandsforeninger.

Som en hjælp til handlende og virksomheder med færre end 20 ansatte til at forberede sig på euroen støtter lokale myndigheder handelskamrenes og håndværksrådenes informationstiltag. Den hyppigste foranstaltning er informering af virksomheder, der er leverandører til de lokale myndigheder. Andre tiltag vedrørende den praktiske overgang til euro iværksættes af handelsstandsforeninger med deltagelse af virksomheder og lokale myndigheder. Fra en lastbil organiserer man f.eks. møder om praktiske temaer vedrørende euroen i 17 kommuner i departementet Deux -Sèvres (F).

Gennemgangen af de lokale myndigheders forberedelser viser, at der findes mange eksempler på god praksis. Det er imidlertid vanskeligt at vurdere, hvor langt de reelt

er kommet med forberedelsen. Der hersker navnlig alvorlig tvivl om, hvor langt de mindste lokalforvaltninger er kommet med forberedelsen af overgangen til euro.

1.4. Borgernes forberedelser

Den omorientering af de nationale informationskampagner, der blev foretaget i begyndelsen af 2001, således at de i højere grad blev rettet mod den brede offentlighed, begynder nu at bære frugt, og offentlighedens kendskab til de grundlæggende elementer i overgangen til euro er forbedret, men er dog stadig generelt utilstrækkeligt.

1.4.1. Borgernes kendskab til euroen

Kommissionen undersøger jævnligt udviklingen i befolkningens kendskab og holdning til euroen gennem Eurobarometer-undersøgelserne. Den sidste af disse blev gennemført i anden uge af september²⁰.

1.4.1.1. Kendskabet til tidsplanen for overgangen til euroen

Kendskabet til *datoen, hvor eurosedler og -mønter sættes i omløb*, er blevet stærkt forbedret i løbet af det andet halvår af 2001. Procentdelen af forkerte eller upræcise svar er således faldet fra 40 % à 22 %. Kendskabet til datoen for indførelsen af euroen ligger under gennemsnittet i fem lande: Grækenland (38 % forkerte eller upræcise svar), Frankrig (26 %), Spanien (28 %), Østrig (28 %) og Italien (29 %). Fejlprocenten er til gengæld under 15 % i Belgien, Tyskland, Irland, Portugal, Nederlandene og Finland.

En opdeling af resultaterne efter socialgruppe og erhverv viser, at de liberale erhverv, ledere og funktionærer gennemgående er bedre informeret end gennemsnittet. Derimod er der behov for en særlig informationsindsats over for landbrugere, arbejdsløse og hjemmegående.

Kendskabet til *hvor lang tid der vil være to valutaer i omløb*, er stadig ringe. 75 % af borgerne i euroområdet er ikke i stand til at give et korrekt svar. De nationale informationskampagner ser ikke ud til at have den store effekt. Det manglende kendskab til tidsplanen er særlig udpræget i Tyskland (95 % urigtige svar), Grækenland (86 %), Frankrig (88 %) og Irland (88 %). Nederlænderne (45 %), østrigerne (55 %) og finnerne (53 %) har et relativt bedre informationsniveau.

Mere end hver anden borger har en tendens til at overvurdere varigheden af perioden med dobbelt omløb og hver tiende til at undervurdere den. En ud af syv adspurgte personer er ikke i stand til at svare.

1.4.1.2. Kendskab til de praktiske aspekter i forbindelse med overgangen til euroen

Den nøjagtige omregningskurs for euroen til det pågældende lands valuta er nu kendt af størstedelen af borgerne i euroområdet (59 % mod 15 % ved årets begyndelse). Med en fejlmargen på +/- 1 cent svarer 68 % af de adspurgte personer rigtigt; med en margin på +/- 5 cent er resultatet 82 %.

²⁰ Flash Eurobarometer nr. 98/3 om holdningerne til indførelsen af euroen. Findes på følgende adresse: www.europa.eu.int/comm/economy_finance/document/euro/barometers/brmtr_en.htm.

Resultaterne varierer betydeligt fra stat til stat. Euroens nøjagtige værdi er kendt af ca. 83 % af portugiserne, 75 % af luxembourgerne, 77 % af spanierne og 81 % af belgierne og 78 % af franskmændene, men af kun 36 % af tyskerne, 49 % af italienerne, 49 % af finnerne og 42 % af grækerne. Fejlene tenderer generelt mod en overvurdering af euroens værdi.

Muligheden for at anvende eurosedler i hele euroområdet er i gennemsnit ikke forstået af 16 % af borgerne i de pågældende stater, særlig markant i Grækenland (27 %) og Portugal (21 %). Omvendt er dette grundlæggende princip kendt af mere end 90 % af belgierne og 95 % af luxembourgerne.

Der er gjort betydelige fremskridt med informeringen af borgerne, men de er stadig utilstrækkelige. Forberedelsen af overgangen til euroen kan ikke vurderes ud fra normale kriterier, idet alle borgerne skal kende de absolut nødvendige nøgleelementer for en gnidningsløs overgang til den nye valuta (dato for indførelsen, omregningskurs, varigheden af perioden med dobbelt omløb). Den indsats, der allerede er gjort af medlemsstaterne, skal derfor videreføres og intensiveres.

1.4.2. *At blive fortrolig med den nye værdiskala*

For at "forstå" priser i euro og være i stand til at vurdere prisforskelle har forbrugerne brug for at skabe sig en værdiskala i den nye valuta ved at huske på nogle referencebeløb. Dette tager tid. For at forberede forbrugerne på euroen er det derfor ønskeligt at anvende en aktiv strategi, der får forbrugerne til i stadig højere grad at vænne sig til euroen. Informationskampagnerne bør derfor være med til at få forbrugerne til at huske visse referencepriser i euro. Kommissionen henstillede således i oktober 2000 henstillet, at der sker en fremrykket konvertering af bankkonti og dertil knyttede pengerepræsentativer, og at de offentlige værker fremrykker anvendelsen af euroen, samt at lønninger snarest muligt udbetales i euro, at euroen anvendes i forbindelse med lønforhandlinger, og at priserne fastsættes i euro²¹ allerede fra tredje kvartal 2001.

1.4.2.1. Dobbelt prisangivelse

Dobbelt prisangivelse er blevet langt mere udbredt siden årets begyndelse. Det har været obligatorisk i Grækenland for samtlige virksomheder og erhvervsdrivende siden marts og for størstedelens vedkommende siden begyndelsen af oktober i Østrig og Portugal. Det vil ligeledes være obligatorisk i Belgien fra den 15. december. De opnåede resultater i de stater, hvor angivelse i euro fortsat er fakultativ, er generelt særdeles gode blandt de store detailhandlende (95 % i de franske supermarkeder²², 89 % i de belgiske supermarkeder²³, 97 % i de irske supermarkeder²⁴) og forholdsvis gode blandt de erhvervsdrivende (69 % af værkstederne i Frankrig, 62 % af hotellerne i Belgien). Omregningsreglerne overholdes generelt (en gennemsnitlig fejlprocent på 2,2 % i Frankrig)²⁵. Mere end 90 % af

²¹ For fjernsalg og de sektorer, hvor der hovedsageligt anvendes betalingsoverførsler.

²² Kilde: undersøgelse foretaget af DGCCRF. August 2001. Findes på adressen: www.minefi.gouv.fr

²³ Kilde: Ministère des affaires économiques. Findes på adressen: www.mineco.fgov.be/euro.

²⁴ Kilde: Office of the Director of consumer affairs.

²⁵ I Portugal har finanstilsynet fået mandat til, fra og med den 1. oktober, at kontrollere overholdelsen af omregnings- og prismærkningsreglerne.

forbrugerne siger, at de allerede har set priser i euro²⁶ i supermarkederne og tæt ved 80 % i forretningerne.

Men virkningerne af den dobbelte prisangivelse for tilegnelsen af en ny værdiskala i euro er stadig begrænsede. Andelen af forbrugere, der husker priser i euro, er stigende (34 % mod 20 % ved årets begyndelse), men er stadig generelt lav. Der er kun få forskelle i resultaterne mellem de deltagende stater med undtagelse af Irland og Portugal, som skiller sig ud ved en forholdsvis lav procentdel (henholdsvis 22 % og 26 %). Opdelt efter socialgrupper og erhverv huskes prisreferencer en smule hyppigere blandt de liberale erhverv og ledere (44 %) og betydeligt sjældnere blandt hjemmegående (25 %). Opmærksomheden på priserne i euro er generelt forholdsvis ringe, og mindre end hver tiende forbruger ser systematisk på prisen i euro, lidt mere end hver tredje gør det lejlighedsvis²⁷.

Disse resultater vil uden tvivl forbedres med udviklingen af omvendt prisangivelse og prispolitikernes gradvise overgang²⁸. I erklæringen fra de europæiske repræsentanter for forbrugere, erhvervsdrivende og SMV, der blev vedtaget i Bruxelles den 2. april 2001, henvises der til en gradvis mere iøjnefaldende angivelse af prisen i euro end af prisen i den nationale valuta og fastsættelse af psykologiske priser i euro mellem september og begyndelsen af december 2001. Den portugisiske lovgivning påbyder en mere iøjnefaldende angivelse af prisen i euro end af prisen i den nationale valuta (prisen i euro skal være større eller mere synlig end prisen i den nationale valuta), en praksis, som også anbefales af det franske forbrugerråd, Conseil National de la Consommation. Flere store varehuse er begyndt at fastsætte deres priser i euro, men det er endnu for tidligt at vurdere indvirkningen heraf.

1.4.2.2. At skabe et miljø, hvor borgerne er omgivet af euroen

Ud over den stadig mere udbredte angivelse af priser i euro er betydelige komponenter i forbrugernes dagligdag ved at gå over til euroen i mange eurolande. Som eksempel kan nævnes:

- *offentlige tjenesters udstedelse af fakturaer*. De franske offentlige værker har siden januar udstedt fakturaer i euro. Tilsvarende tiltag blev iværksat i juli i Belgien og Italien, i september i Spanien og Luxembourg og i oktober i Portugal. Generelt er disse operationer forløbet yderst tilfredsstillende²⁹. Også socialsikringsorganer er i nogle lande gået over til euro (oktober for den franske sygesikrings vedkommende)

²⁶ Kilde: Eurobarometer. 55.2.om europæerne og euroen. Europa-Kommissionen. Spørgsmålene blev stillet i juli 2001.

²⁷ Kilde: *ibid.*

²⁸ I Nederlandene har det nationale forum imidlertid besluttet ikke at praktisere omvendt skiltning af frygt for at forvirre forbrugerne.

²⁹ Electricité de France er kronologisk den første store europæiske forsyningsvirksomhed, der er gået over til euro (i januar). Her gengives de vigtigste erfaringer, der er gjort hermed: I januar 2001 modtog EDF 3000 checks med beløbet angivet i euro på checks udstedt i franc eller omvendt, 50 000 delvise afregninger via check (overførsel af fakturaens eurobeløb til en check i franc, svarende til en fejlrate på 10 %). Hvis man ser på alle betalinger uanset hvorledes de er foretaget, udgjorde afregningsfejlene 1,3 % af de inkasserede beløb i januar, faldende til 0,3 % ved udgangen af marts. Faktureringsafdelingen kontaktede alle de berørte kunder enkeltvis og bad dem indbetale differencen. Ingen af de personer, der have begået en fejl, blev afkrævet strafgebyr. For at reducere fejlprocenten blev fakturaens udformning forbedret to gange i henholdsvis januar og april. Virksomheden har alt i alt modtaget ca. 60000 yderligere telefonopringninger

- *udbetaling af løn i euro*. I lighed med personalet i EU-institutionerne og franske, italienske, spanske og portugisiske offentligt ansatte får et stigende antal lønmodtagere nu deres løn udbetalt i euro, især i store virksomheder

- *overgang til euroen på bankkonti og de hertil knyttede pengerepræsentativer*. Tendensen, der blev indledt i Frankrig, er nu stort set generaliseret i forlængelse af Kommissionens henstilling fra oktober 2000. Den fremrykkede overgang på dette område kan få en betydelig indvirkning på kendskabet til euroen, bl.a. i de lande, der gør udstrakt brug af checks (en manuel udfyldning af en check i euro hjælper selvsagt yderligere til at huske referencepriser end betaling med kort);

- *overgang til euro på måleudstyr*. Overgangen til euro på tankstationer er allerede begyndt i visse lande som Frankrig, Finland og Belgien.

Generelt er forbrugerne stadig lidet fortrolige med euroen. Denne situation burde imidlertid hurtigt kunne udvikle sig i positiv retning i de stater, der har besluttet at iværksætte foranstaltninger, der kan medvirke til, at borgerne i stigende grad bliver omgivet af euroen. Det er ønskeligt, at sådanne foranstaltninger hurtigt generaliseres, navnlig i de lande, der stadig er langt bagud (Irland, Østrig), for at undgå, at forbrugerne bliver desorienterede, når sedler og mønter indføres.

1.4.3. *Europæiske borgeres bekymringer i forbindelse med euroen*

Generelt nærer størstedelen af borgerne i euroområdet tillid til deres evne til at vænne sig til den nye valuta. En ud af syv (16 %) venter ingen problemer, og hver anden (57 %) venter kun forbigående vanskeligheder. Kun 12 % af forbrugerne forudser store problemer. Tilliden er særlig stærk i Østrig (32 % af forbrugerne mener ikke at have problemer), Luxembourg (29 %) og Tyskland (24 %). Spanien (11 %), franskmændene (10 %) og italienerne (10 %) er derimod klart mere bekymrede³⁰. På baggrund af undersøgelsen fra juli 2001 om europæerne og euroen kan man indkredse de største problemer, der skaber bekymring.

1.4.3.1. Personlige problemer i forbindelse med anvendelsen af euroen

Et betydeligt antal forbrugere (34 %) frygter, at de *ikke kan genkende eurosedler og -mønter*, et problem, der vækker særlig stærk bekymring i Grækenland (46 %). Eurosystemets kampagne, som blev iværksat den 30. august, og som netop tager sigte på at gøre folk bekendt med sedlerne og mønterne, vil utvivlsomt kunne reducere denne procentdel betydeligt.

(1,3 % mere end normalt), 90 % fra privatpersoner. 57 % af opringningerne fra privatpersoner drejede sig om omregningsproblemer, 18 % om afregningsformen, 17 % om forskellige andre ting (fakturaens læsbarhed), 6 % om lovligheden af at ændre valuta og 2 % om opsigelse af kontrakter. Opringningerne fra erhvervs kunder drejede sig for 37 %'s vedkommende om omregningsproblemer, 19 % om regnskabsmæssige problemer, 17 % om afregningsformen, 17 % om fakturaens læsbarhed, 6 % om lovligheden af at ændre valuta og 4 % om opsigelse af kontrakterne. Et rundspørge blandt kunderne i februar, marts og april viste, at 61 % havde bemærket ændringen af faktureringsvalutaen [mange betaler i form af automatisk overførsel og lægger ikke mærke til fakturaen], 79 % udtalte, at de ikke følte sig generet af, at fakturaen var udstedt i euro, 30 % havde haft problemer med at betale fakturaen, 81 % syntes, det var positivt, at EDF var gået over til at anvende euro. Det skal bemærkes, at på trods af at omregningen af taksterne var helt neutral, havde 18 % af kunderne indtryk af at have betalt mere for deres elektricitet. Kilde : EDF.

³⁰ Eurobarometer 55.2 om europæerne og euroen. Europa-Kommissionen. Juli 2001.

Tæt ved 43 % af forbrugerne frygter at få *problemer med at sammenligne forretningernes priser*. Omkring 47 % tror, de får problemer med at *huske priserne i euro*. Denne bekymring deles af et flertal i Grækenland (55 %), Frankrig (55 %), Irland (55 %) og Italien (56 %). Nederlænderne synes omvendt at være særlig tillidsfulde (25 %).

Et klart flertal blandt borgerne (56 %) frygter at *begå fejl i hovedregningen*. Underligt nok er denne frygt ikke proportional med omregningskursens kompleksitet. Selv om de har en meget enkelt reference (dividere med 2000), er italienerne de mest bekymrede (67 %), langt mere end spanierne (57 %), der ikke kan siges at have en reference, der er særlig velegnet til hovedregning (1 EUR = 166,386 ESP). Resultaterne varierer stærkt efter socialgruppe og erhverv. Mens 34 % af lederne frygter at tage fejl, er andelen helt oppe på 64 % blandt pensionister og 67 % blandt hjemmegående. Kvinder er generelt mere bekymrede end mænd (63 % mod 47 %).

Endelig frygter 41 % af forbrugerne at få *problemer med at forstå fakturaer, lønsedler, kontoudtog osv.* Denne bekymring er særlig stærk i Italien (57 %), Grækenland (50 %) og Irland (51 %).

1.4.3.2. Frygt for snyd

Den største kilde til bekymring blandt forbrugerne er *frygten for prisforhøjelser i forbindelse med overgangen til euro*, en bekymring, der i dag deles af to tredjedele af de europæiske borgere. De mest bekymrede er italienerne (69 %), franskmændene og tyskerne (68 %), de mest ubekymrede er luxembourgerne (53 %).

Et flertal af indbyggerne i euroområdet (52 %) er bange for at blive *snydt af de handlende, når der gives penge tilbage*. Denne bekymring, som er et indirekte udtryk for graden af tillid mellem forbrugere og detailhandlende, er særlig stærk i Italien (62 %) og Frankrig (59 %) og relativt svag i Finland (37 %) og Nederlandene (35 %). Den er også tæt forbundet med socialgruppe og erhverv: moderat blandt lederne (38 %), 57 % blandt arbejdsløse, 60 % blandt pensionister og 62 % blandt hjemmegående.

Bekymringerne i forbindelse med overgangen til euroen bliver større, efterhånden som skæringsdatoen rykker nærmere og med den bevidstheden om de praktiske vanskeligheder. Hinsides nationale forskelle synes kvinder og socialt dårligt stillede personer som helhed relativt bekymrede og har derfor behov for en særlig informationsindsats fra eurolandenes side.

1.4.4. Forbrugernes anvendelse af euroen

Forbrugerne anvender generelt euroen i temmelig ringe omfang.

1.4.4.1. Konti i euro

Forbrugerne vælger sjældent spontant at gå over til at foretage transaktioner i euro. I slutningen af juni – dvs. før den fremrykkede overgang til euroen på bankkonti begyndte – udgjorde enkeltpersoners konti i euro kun 3,2 % af det samlede antal konti, idet kun 1 ud af 14 nye konti var i euro sammenlignet med 1 ud af 33 ved udgangen af 2000. Situationen ville sandsynligvis ikke have forbedret sig af sig selv. 91 % af forbrugerne erklærede

således i juli, at de ville vente til 2002 med at oprette en konto i euro eller konvertere deres konto til euro³¹.

De nye tal foreligger endnu ikke, men det er højst sandsynligt, at så godt som alle enkeltpersoners konti i dag er i euro i Frankrig, Belgien, Spanien og Luxembourg, og at et flertal af kontiene også er det i Tyskland og Portugal. Konti i euro udgør formodentlig stadig under 50 % af samtlige konti i Østrig, Finland og Nederlandene og er så godt som ikke-eksisterende i Irland.

1.4.4.2. Betalinger i euro

Enkeltpersoners anvendelse af euroen gik en smule frem opgjort i volumen (1,9 % i stedet for 1,4 %) i andet kvartal, men nåede ikke op på samme niveau som i begyndelsen af 2000 (2,4 %)³². Kun i to lande ligger andelen af betalinger i euro over 5 %, nemlig i Belgien (5,5 %) og Luxembourg (6 %). Samme udvikling kunne observeres med hensyn til andelen af betalinger opgjort i værdi - fra 6,2 % til 8,8 % (mod 8,9 % i første kvartal 2000). Det sker også hyppigt, at betalingsterminalerne ikke er tilpasset, således at det er muligt at effektuere transaktioner i euro³³.

Situationen vil udvikle sig i de kommende måneder som følge af den fremrykkede overgang til euroen i forbindelse med betalingsoverførsler. Det er lidet sandsynligt, at det medfører en massiv stigning i antallet af betalinger i euro ved brug af kort (i praksis er det normalt den handlende, der vælger, hvilken valuta transaktionen foretages i), men andelen af betalinger i euro må formodes at stige stærkt i lande, der er storforbrugere af checks, i de tilfælde, hvor de kun kan anvendes i én valuta³⁴.

Adspurgte om årsagerne til den ringe anvendelse af euroen kommer forbrugerne med forskellige forklaringer. 28 % nævner frygt for forveksling, 56 % ingen konto i euro, 54 % intet checkhæfte i euro, 44 % risiko for at de erhvervsdrivende afviser en betaling i euro, 34 % manglende kendskab til denne mulighed og 77 % manglende interesse.

Forbrugernes "frivillige" anvendelse af euroen er stadig pauver. Kun en aktiv politik til fremme af betalingsmidlernes førtidige overgang til euro kan sikre, at forbrugerne får erfaringer med euroen før indførelsen af sedler og mønter³⁵.

³¹ Eurobarometer 55.2 om europæerne og euroen. Europa-Kommissionen. Juli 2001.

³² Kilde: Syvende kvartalsundersøgelse om anvendelsen af euroen. Europa-Kommissionen. Juli 2001. Findes på følgende adresse:
www.europa.eu.int/comm/economy_finance/document/misc/eurouse_en.htm.

³³ I juli 2001 var omkring 625 000 betalingsterminaler i den franske handelssektor endnu ikke tilpasset.

³⁴ En fransk forbruger, der modtager et checkhefte i euro, kan f.eks. ikke udstede checks i franc. Den franske regering har i øvrigt sat sig som mål, at 70 % af forbrugernes betalinger skal være i euro ved årets udgang.

³⁵ I Nederlandene har det nationale forum besluttet ikke at følge Kommissionens anbefalinger og rent faktisk koncentrere overgangen omkring udgangen af året.

1.5. Informationskampagner

1.5.1. Kommissionens og medlemsstaternes tiltag

Informationspolitikken vedrørende euroen har to formål - dels at vinde befolkningens støtte til euroen og dels at lette overgangen ved at informere borgerne om de praktiske følger af indførelsen af eurosedler og -mønter i dagligdagen. Der gennemføres mange undersøgelser i medlemsstaterne, og Kommissionen gennemfører en Eurobarometer Flash hver sjette til ottende uge, hvilket giver mulighed for at følge udviklingen i opinionen (spørgsmålene er konstant). Det fremgår af den seneste Flash (gennemført i september 2001), at 42 % af befolkningen stadig ikke føler sig tilstrækkeligt informeret om euroen. Men der er nu under 100 dage tilbage. Hvilket ikke nødvendigvis implicerer, at folk af sig selv vil søge information. Her ligger den store udfordring, som skal tages op i de kommende tre måneder - at komme ud til borgerne.

I den følgende kortfattede gennemgang af informationssituationen sondres der mellem de nationale myndigheders informationskampagner, ECB's og Eurosystemets kampagne og Kommissionens tiltag.

1.5.1.1. Informationskampagner i medlemsstaterne i euroområdet

De slogans, der er valgt for de eurokampagner, som i alle eurolandene blev iværksat i begyndelsen af 2001, viser, hvilket aktionsområde, der prioriteres i budskaberne.

Belgien	Snart erstatter euroen francen	<i>Bientôt l'euro remplace le franc Straks vervangt de euro de frank</i>
Tyskland	Ægte værdier sætter sig igennem: Euroen	<i>Echte Werte setzen sich durch. Der Euro</i>
Grækenland	Euroen: en lovende fremtid Jeg går også ind for euroen	<i>(Evrosto Mellon)</i>
Spanien	Euroen, begynd at regne med den	<i>Euro, empieza a contar con él</i>
Frankrig	Euro, det er lettere sammen	
Irland	Tænk euro- forandringen/mønten er i Deres lomme	<i>Think euro- the change is in your pocket Smaoinigh euro - is I do phoca- sa a bheidh an t-athrú</i>
Italien	Euroen bliver en del af dagligdagen	<i>L'euro entra nel quotidiano</i>
Luxembourg	Parat til euroen	<i>Prett fir den euro!</i>
Nederlandene	Euroen er for os alle	<i>De euro wordt van ons allemaal</i>
Østrig	"Velkommen til euroen", intet generelt slogan, men forskellige målrettede slogans	<i>Willkommen Euro</i>
Portugal	Euroen: det rigtige svar	<i>Euro. A resposta certa</i>
Finland	Iværksættelse af euroen (er ikke et slogan, men et mål)	<i>Euro tas i bruck Euro käyttöön</i>
ECB/Eurosystem	Euroen. Vores penge	<i>L'euro notre monnaie</i>
Kommissionen	Euroen: EU i hånden	<i>L'euro : l'Union européenne dans votre main</i>

Medlemsstaternes budgetmæssige indsats er også stor og vidner om, at der er tale om storstilede kampagner; som vil blive yderligere udvidet i løbet af de fire sidste måneder i 2001 og de første måneder i 2002.

Nedenstående tabel viser de beløb, der indgår i de partnerskabskonventioner, der er undertegnet med medlemsstaterne.

<i>PARTNERKSABSKONVENTIONER MED MEDLEMSSTATERNE</i>							
	Kommissionens andel			Ministeriets andel			
Land	Tidligere regnskabsår 1996-2000	2001	Kommissionen i alt	Tidligere regnskabsår 1996-2000	2001	Ministerium i alt	I alt
	1	2	3=1+2	4	5	6=4+5	7=3+6
Belgien	3 399 000	1 150 000	4 549 000	3 541 000	3 450 000	6 991 000	11 540 000
Tyskland	20 929 000	4 500 000	25 429 000	21 742 000	4 500 000	26 242 000	51 671 000
Grækenland	1 921 000	1 450 000	3 371 000	1 921 000	1 550 000	3 471 000	6 842 000
Spanien	13 367 000	4 000 000	17 367 000	13 649 000	4 000 000	17 649 000	35 016 000
Frankrig	16 501 000	3 900 000	20 401 000	21 047 000	3 900 000	24 947 000	45 348 000
Irland³⁶	2 006 000	625 000	2 631 000	3 892 000	2 875 000	6 767 000	9 398 000
Italien	13 942 000	3 849 000	17 791 000	21 231 000	21 000 880	42 231 880	60 022 880
Luxembourg	265 000	110 000	375 000	315 000	165 000	480 000	1 290 000
Nederlandene	4 521 000	1 275 000	5 796 000	40 588 000	21 414 000	62 002 000	67 798 000
Østrig	3 292 000	660 000	3 952 000	7 471 000	2 271 000	9 742 000	13 694 000
Portugal	3 643 000	1 050 000	4 693 000	3 682 000	1 050 000	4 732 000	9 425 000
Finland	2 089 000	700 000	2 789 000	2 487 000	700 000	3 187 000	5 976 000
Sverige	988 000	550 000	1 538 000	988 000	551 000	1 539 000	3 077 000
	86 863 000	23 819 000	110 682 000	142 554 000	67 426 880	209 980 880	321 097 880

Beløbene i denne tabel omfatter ikke andre budgetter, som de nationale forvaltninger og/eller institutioner har afsat til euroinformation.

Medieplanerne for alle kampagnerne omfatter en intens tilstedeværelse i de vigtigste medier og navnlig i tv. Ved koordinering mellem ministerierne, Eurosystemet og Kommissionen bliver det muligt at udforme en global medieplan, undgå overlappning af budskaber og sikre en sammenhængende programmering. De enkelte aktører fastholder i de formidlede budskaber de specifikke mål for deres kampagne.

Nedenstående tabel viser tv-medieplanerne for hvert land og for ECB.

³⁶

Den samlede bevilling til informationskampagnerne i Irland anslås til 18. mio. EUR.

	2001																2001- 2002	2002										
	Wk 35	Wk 36	Wk 37	Wk 38	Wk 39	Wk 40	Wk 41	Wk 42	Wk 43	Wk 44	Wk 45	Wk 46	Wk 47	Wk 48	Wk 49	Wk 50	Wk 51	Wk 52	Wk 1	Wk 3	Wk 4	Wk 5	Wk 6	Wk 7	Wk 8	Wk 9		
Belgique- België	[Black]																											
Deutschland	[Black]																											
Ελλάδα	[Black]																											
España	[Black]																											
France	[Black]																											
Irland	[Black]																											
Italia	[Black]																											
Luxembourg	[Black]																											
Nederland	[Black]																											
Osterreich	Jf. Eurosystem / ECB-kampagne																											
Portugal	[Black]																											
Suomi Finland	[Black]																											
ECB/ Eurosystem	[Black]																											

Med hensyn til andre informationsaktiviteter i medlemsstaterne, er der en række aktioner, der særligt skal bemærkes, bl.a. aktioner, der benytter lastbiler, sporvogne, busser til at komme rundt i de forskellige områder og møde borgerne der, hvor disse befinder sig. Hvert land har udformet et euro-websted, og i næsten alle lande er der åbnet en "grøn telefonlinje" for personer, der har spørgsmål om euroen. Flere medlemsstater har desuden udarbejdet skriftligt og audiovisuelt informationsmateriale rettet mod indvandrere.

Programmet "Euroen - kort sagt", som Kommissionen har udviklet i samarbejde med organisationer og repræsentanter for handicappede, er i vid udstrækning inddraget i de nationale programmer og "Euroen - kort sagt"-materialet er blevet reproduceret i titusindvis af eksemplarer. Ved starten af skoleåret 2001-2002 iværksatte de nationale ansvarlige myndigheder en lang række initiativer med henblik på at integrere euroen i læseplanerne.

Der er ligeledes iværksat initiativer med henblik på at indhente små virksomheders forsinkelse med forberedelserne til overgangen til eurosedler og-mønter.

1.5.1.2. Kommissionens handlingsprogram

Kommissionens handlingsprogram for de kommende uger og måneder bygger på fire principper:

- komplementaritet med de øvrige aktører
- kontinuitet i aktionerne af hensyn til effektiviteten
- partnerskab med de nationale myndigheder og civilsamfundet organiseret på europæisk plan
- maksimal koordinering af informationstiltagene over for offentligheden.

Alle de aktioner, Kommissionen har planlagt, ville ikke blive gennemført, hvis Kommissionen ikke tog initiativ hertil, da de vedrører den europæiske dimension af euroinformationen. De supplerer således de øvrige aktørers aktioner, og de udformes i partnerskab med dem. Der vil blive iværksat aktioner via tværnationale medier (udsendt via satellit og kabel-tv), og den lokale trykte presse. Kommissionen satser på ad denne vej at nå ud til befolkningsgrupper, som de nationale kampagner ikke når ud til, og som har ringe adgang til information.

Kommissionen sigter desuden mod at gennemføre konklusionerne fra Det Europæiske Råd i Nice, for så vidt angår gennemførelsen af informationstiltag om indførelsen af eurosedler og -mønter på fælles datoer. Der vil således blive iværksat særlige aktioner for at fejre indførelsen af sedler og mønter den 31. december 2001. Endelig vil den intensivere distributionen af forskellige materialer, som har vist sig at være effektive, og som der er stor efterspørgsel efter. Det drejer sig om plakater, små pjecer til børn, cd-rom, udstillinger, samlesæt af ugyldige sedler og mønter, redskaber og spil udformet inden for rammerne af "Euroen - kort sagt"³⁷ osv., som formidler information om den europæiske dimension af euroen. Kommissionen vil desuden lægge stor vægt på sit euroinformationsprogram rettet mod tredjelande.

Medlemsstaternes og Kommissionens kampagner vil blive stærkt intensiveret i de kommende måneder. Der er kun kort tid tilbage til at nå målet - at sikre, at folk har kendskab til nøgledatoer og grundprincipper i forbindelse med overgangen til euroen.

1.5.2. Eurosystemets kampagne

Oplysningskampagnen Euro 2002 gennemføres af ECB og de 12 nationale centralbanker i euroområdet. Målgruppen er dels befolkningen i euroområdet og dels befolkninger uden for euroområdet. Kampagnen, der har et budget på 80 mio. EUR, har løbet siden midten af 2000 og fortsætter indtil foråret 2002. Den føres på de 11 officielle sprog i Den Europæiske Union. Oplysningskampagnen supplerer de nationale kampagner i de enkelte

³⁷ Findes på webstedet: www.europa.eu.int/euro, under "borgere og forbrugere".

eurolande. Det er en specifik kampagne, som fokuserer på de praktiske aspekter af indførelsen af eurosedler og -mønter, og særlig på de følgende fire nøglespørgsmål:

- eurosedlernes og -mønternes udseende
- de vigtigste sikkerhedselementer
- eurosedlers og -mønters pålydende
- de generelle bestemmelser for overgangen til eurosedler og -mønter..

De vigtigste komponenter i kampagnen er en massemediekampagne, Internet – et euro-websted på alle 11 officielle fællesskabsprog (www.euro.ecb.int), et PR- og presseprogram og et partnerskabsprogram. Inden for rammerne af oplysningskampagnen gennemføres der også et uddannelsesprogram. Der er truffet særlige foranstaltninger til at opfylde handicappedes behov, bl.a. svagsynede. Der har fundet et tæt samarbejde sted med Det Europæiske Blindeforbund, både om udformningen af eurosedler og -mønter og om fremstillingen af egnede træningsmaterialer i form af en brochure i tre formater (trykt med store typer, i auditivt form og skrevet i blindeskrift) og ugyldige sedler distribueret af Kommissionen. Som en yderligere hjælp til visuelt handicappede med at genkende eurosedler og -mønter og med at skelne mellem de pålydende værdier, er der afsat ca. 1 mio. EUR til fremstilling af særlige anordninger til dette formål. Disse anordninger vil blive stillet til rådighed via Det Europæiske Blindeforbunds netværk.

Uden for euroområdet vil der som led i kampagnen i december blive indrykket annoncer i den internationale presse og i tv. Den internationale mediekampagne omfatter også annoncering ombord på fly (magasiner og videoer) og information i større europæiske lufthavne. Den internationale version af den offentlige informationsbrochure vil desuden blive oversat til 23 andre sprog. Dette tiltag suppleres af bilaterale aktioner gennemført af nationale centralbanker i områder, hvor deres nationale valuta traditionelt er i omløb.

<p>Eurosystemets kampagne vil i høj grad bidrage til at lære folk at genkende eurosedler og -mønter. Kampagnen vil blive endnu mere effektiv, hvis den på lokalt plan støttes af de offentlige myndigheder, erhvervsorganisationer og handelsstandsforeninger (stickers osv.).</p>

2. NUVÆRENDE ARBEJDSOMRÅDER OG EKSEMPLER PÅ GOD PRAKSIS

Dette afsnit belyser seks vigtige emneområder, der skal vies særlig opmærksomhed, og som spænder lige fra risikoen for prisforhøjelser til fremstillingen af sedler og mønter.

2.1. Nuværende arbejdsområder

2.1.1. Nødplaner og sikkerhedsforanstaltninger

Indførelsen af sedler og mønter kan gå anderledes end forventet på grund af uforudsete begivenheder eller manglende overholdelse af planerne for overgangen til eurosedler og -

mønter. Risiciene er af forskellig karakter og ikke nødvendigvis de samme i alle medlemsstaterne. Der findes imidlertid visse fælles problemer, som størstedelen - og formodentlig alle - eurolandene, forbereder sig på at håndtere. Det drejer sig bl.a. om oplagring og transport, mangel på kontanter og kommunikationsproblemer for ikke at tale om den generelle sikkerhedsrisiko, der er forbundet med hvert af disse spørgsmål.

2.1.1.1. Oplagring og transport af pengene

Store mængder sedler – i euro og i national valuta – skal oplagres. Alle landene mener, at de eksisterende anlæg vil være tilstrækkelige til oplagringen af sedler, med undtagelse af **Portugal**, som har indrettet eksisterende militære luftbaser med henblik på oplagring af supplerende mængder.

Hvad angår mønterne planlægger alle landene med undtagelse af **Grækenland** at klargøre nye anlæg. I **Belgien** har myndighederne lejet et lager til opbevaring af alle de mønter, der tages ud af omløb. I **Tyskland** vil centralbankens filialer indrette yderligere oplagringssteder, nogle steder i militærbarakker. I Spanien oplagres euromønter i et centralt depot opført til formålet, med tilstrækkelig kapacitet til at rumme euromønter og pesetas. Mønterne vil fra dette depot blive bragt ud til 80 regionale depoter. Der kalkuleres også med muligheden for at øge antallet af depoter. I **Frankrig** vil eurobeholdningerne blive oplagret i centre indrettet til dette formål, og så vidt muligt i lokale oplagringscentre, hvor pengetransportvirksomheder kan hente forsyninger uden at skulle dække alt for store afstande. I **Irland** er der opført et nyt anlæg til oplagring af mønter i forbindelse med den nationale centralbank (møntanstalten), og det er allerede taget i brug. I **Italien** vil euromønter midlertidigt blive lagret i centrale depoter og i løbet af 2001 blive bragt ud til særlige steder på regionalt plan og provinsplan, som varetager distributionen af euromønter og indsamlingen af nationale mønter. I **Luxembourg** er leverandøren af euromønter, Nederlandenes Kongelige Mønt, ansvarlig for sikkerheden i forbindelse med transporten fra dens anlæg og indtil den luxembourgske grænse. Den luxembourgske stat overtager derefter ansvaret fra grænsen til en sikret militærforlægning. I **Nederlandene** oplagres euromønterne i et nyopført lager i centralbanken, hvor også gyldenmønter vil blive opbevaret efter inddragelsen. I **Østrig** stiller møntanstalten midlertidigt et nyt anlæg til rådighed for forhåndsforsyninger med euromønter og tilbagetrukne nationale mønter. I **Portugal** er eksisterende anlæg, militære luftbaser, blevet indrettet til formålet.

Der rejser sig visse problemer med hensyn til transportkapacitet og -sikkerhed.

Medlemsstaterne vil nøje overvåge pengetransporterne, et ansvar, der i mange tilfælde påhviler indenrigsministeren. Flere lande udformet særlige nød- og transportplaner sammen med banker og pengetransportfirmaer (**Belgien, Tyskland, Spanien, Frankrig, Italien, Nederlandene, Østrig og Portugal**). Nogle lande agter at lade hæren eller politistyrker eskortere transporterne. Det gælder i øjeblikket for **Frankrig, Spanien, Irland, Italien, Nederlandene og Østrig**. I andre lande vil der blive indsat eskorte, hvis der synes at foreligge for risiko.

I **Belgien** vil nationalbanken sammen med de firmaer, der eskorterer pengetransporterne, fastlægge transportplanerne. I **Spanien** er der etableret decentrale oplagringssteder rundt om i landet. Om fornødent (dvs. hvis pengetransportfirmaerne løber ind i oplagringsproblemer), vil nationalbanken stille yderligere transportkapacitet til rådighed,

øge leveringshyppigheden, og jernbanetransport vil supplere vejtransporten. I **Grækenland** kan nationalbanken i tilfælde af strejker eller manglende kapacitet pålægge alle bankfilialer at opbevare en mindstebeholdning. De fjerntliggende steder vil blive forsynet på grundlag af prioriteringsregler. Politiet og militæret stiller supplerende transportkapacitet til rådighed, herunder transportfly. I **Irland** vil nationalbanken transportere kontanter ud til bankerne, dels direkte, dels via distributørdepoter. Den forsyner de meget store forretninger, dels direkte, dels på anmodning fra distributørerne på grundlag af bestillinger fra bankerne. Ellers vil bankerne og de handlende generelt indgå aftaler om transportformen. I **Nederlandene** har nationalbanken tilbudt at sørge for transporten af sedler til bankerne i en periode på seks uger. De største leverancer vil gå til forretningsbankernes hovedsæder, som videredistribuerer dem til de små afdelinger. De handlende, der på indeværende tidspunkt forsynes via pengetransporter, vil fortsat modtage kontanter via deres sædvanlige kanal. De øvrige handlende vil blive forsynet med euromønter via en leveringsservice, som vil blive oprettet specielt med henblik på overgangen til eurosedler og -mønter; de vil modtage sedler via deres bank.

2.1.1.2. Risikoen for mangel på kontanter

Et sammenfald af flere faktorer kan indebære en risiko for blokering af distributionen af sedler og mønter. Det kan f.eks. dreje sig om problemer med transport og oplagring, uforudsete katastrofer eller ganske enkelt om trængsel for at ombytte nationale penge med euro eller om et samspil mellem alle disse faktorer. Mangel på små sedler kan bringe det logistiske system i forbindelse med overgangen til eurosedler og -mønter i fare.

En af foranstaltningerne til at undgå en sådan situation er supplerende distribution af sedler, længere åbningstid i bankerne (**Tyskland, Spanien, Italien, Luxembourg, Portugal** og **Finland**), øget kapacitet i bankerne og en henstilling til offentligheden om ikke at styrte hen i bankerne for at ombytte nationale penge de første dage i 2002 (**Italien, Portugal** og **Finland**). Startpakkerne til de handlende og den brede offentlighed vil ligeledes kunne bidrage til at afhjælpe presset i starten.

I **Belgien** vil nationalbanken stille yderligere startpakker og bundter af 5-eurosedler til rådighed. I **Grækenland** vil overskydende nationale sedler i en af nationalbankens filialer blive overført til nærliggende filialer eller til hovedsædet. Filialerne er allerede blevet inddelt efter kapacitet, og der er udarbejdet et overførselssystem. I **Italien** vil de små detailhandlende kun blive forhåndsforsynet med 5-eurosedler, mens de store forretninger forsynes med sedler op til en værdi af 20 euro. Supermarkederne forhåndsforsynes med mønter fra og med den 2. oktober og med 5-,10- og 20-eurosedler fra den 1. november. Nationalbanken har pakket omkring halvanden mio. seddelbundter (hver især med 25 5-eurosedler) til de forretningsdrivende. I Irland udbetales den del af de sociale ydelser, der betales i kontanter, hovedsagelig i små sedler.

Kapaciteten vil blive udbygget i **Luxembourg**, hvor der oprettes særlige omvekslingssteder. I **Portugal** vil der blive truffet foranstaltninger til at øge kapaciteten ved skrankerne i nationalbanken og i forretningsbankerne.

I **Frankrig** vil myndigheder i tilfælde af for stor tilstrømning til bankerne udsende en krisemeddelelse. For at undgå en sådan situation har de planlagt en massiv forhåndsudsendelse af startpakker og en forebyggende oplysningskampagne. I **Portugal** vil

der i samarbejde med pengetransportfirmaerne og forretningsbankerne blive udarbejdet en nødplan, og nationalbanken vil overvåge efterspørgslen fra alle forretningsbankerne.

2.1.1.3. Risiko for koncentration af forhåndsudsendelsen i slutningen af 2001

Hvis forhåndsudsendelsen af sedler og mønter koncentrerer sig i slutningen af 2001, kan det risikere at medføre forsinkelser i indsprøjtningen af likviditet i økonomien og lange køer i bankerne. Størstedelen af medlemsstaterne vil nøje overvåge afviklingen af forhåndsudsendelse og videreforsendelse. I **Grækenland** og **Italien** vil åbningstiderne blive forlænget, og der vil være åbent i weekenden. I **Italien** vil forhåndsforlysningsplanen med sedler blive fremrykket 14 dage i forhold til den oprindelige tidsplan (og begynder for bankernes og postkontorenes vedkommende den 1. november i stedet for den 15. november). **Tyskland** har indført et bonussystem for at tilskynde forretningsbankerne til hurtigt at modtage forhåndsforlysningsplaner. En del af disse finansielle fordele kan overføres fra bankerne til de kunder, som de videregiver sedler og mønter til.

2.1.1.4. Kommunikationsproblemer

Alle de problemer, der kan opstå i forbindelse med overgangen til eurosedler og -mønter, kan få følger for informationsstrømmen fra det offentlige til den private sektor og for kommunikationen mellem medlemsstaternes myndigheder. **Belgien, Tyskland** og **Nederlandene** vil sørge for, at de nationale myndigheder udsender et samlet budskab til offentligheden i tilfælde af forstyrrelser for at undgå indbyrdes modstridende oplysninger, der kan skade kommunikationen. I **Østrig** vil krypterede linjer blive taget i brug mellem de vigtigste partnere, og nationalbanken vil være i løbende kontakt med politiet.

ECB har sammen med de nationale centralbanker fastlagt en krisekommunikationsprocedure. Formålet er at gøre det muligt for Eurosystemet at reagere hurtigt og tale med én stemme i tilfælde af, at der opstår kriser inden for Eurosystemet. Nationale kriser håndteres på nationalt plan. ECB's Cash Co-ordination committee (Cashco) vil straks blive informeret i tilfælde af en potentiel krise, der kan have indvirkning på hele Eurosystemet. Enhver fælles erklæring eller fælles ordlyd vil blive udarbejdet af Direktionen og godkendt af Styrelsesrådet.

På grundlag af forslag fra Nederlandene og Frankrig har Kommissionen foreslået, at der etableres et informationsnetværk vedrørende overgangen til eurosedler og -mønter, som kan fungere som en fælles ramme for håndtering af alle oplysninger vedrørende overgangen i den periode, hvor eurosedlerne og -mønterne indføres, og hvor trådene kan samles med henblik på at vurdere forløbet. Deltagere i netværket, som forvaltes af Kommissionens tjenestegrene og EFC's³⁸ sekretariat, vil være tjenestemænd udpeget af medlemsstaterne og af ECB og Europol. Foruden de offentlige myndigheder vil informationskilderne også omfatte Kommissionens kontakter i den private sektor, Kommissionens kontorer i medlemsstaterne og alle andre disponible oplysninger. Oplysningerne vil blive samlet, behandlet og distribueret i en form, der tager hensyn til de enkelte deltagere. Det uformelle Økofin-Råd i Liège gav den 22. september 2001 sin principtilslutning oprettelse af et sådant netværk.

³⁸ EFC : Det Økonomiske og Finansielle Udvalg.

2.1.2. *Fremskridt med etableringen af rammerne for bekæmpelse af falskmøntneri*

Med indførelsen af eurosedler og -mønter vil foranstaltningerne til bekæmpelse af falskmøntneri i euroområdet ikke længere være koncentreret om beskyttelsen af de enkelte medlemsstaters penge, men om beskyttelsen af den fælles mønt. Det er derfor nødvendigt at finde frem til en adækvat retslig harmonisering og indføre fælles beskyttelsesprocedurer. Med dette mål for øje er der truffet en lang række foranstaltninger på det juridiske, politimæssige og tekniske plan, og koordinationen er blevet udbygget på europæisk plan .

2.1.2.1. Rådets forordning om beskyttelse af euroen mod falskmøntneri

På grundlag af et forslag fra Kommissionen vedtog Rådet den 28. juni 2001 en forordning, der fastlægger procedurerne for indsamling, lagring og udveksling af oplysninger om falskmøntneri. I henhold til forordningen forpligtes pengeinstitutterne til at inddrage og videregive falske sedler og mønter til de kompetente nationale myndigheder, og der fastsættes endvidere bestemmelser om samarbejde på nationalt plan og EU-plan såvel som med ikke-medlemslande og internationale organisationer.³⁹ .

Gennemførelsen af de tekniske aspekter, der er omhandlet i forordningen, er langt fremme i medlemsstaterne og i ECB. ECB står for den tekniske beskyttelse af eurosedlerne, og Kommissionen koordinerer medlemsstaternes foranstaltninger til teknisk beskyttelse af mønterne. Alle medlemsstaterne råder over den nødvendige tekniske kapacitet til en første analyse af falske sedler og mønter. ECB har oprettet et Center for Analyse af Falske Sedler, der foretager en grundigere analyse af falske eurosedler. Der er oprettet et europæisk teknisk og videnskabeligt center, der under ledelse af en kommissions-tjenestemand (fra OLAF⁴⁰), skal bistå de nationale myndigheder ved bekæmpelsen af falskmøntneri (politi, toldvæsen, centralbanker, møntanstalter) og foretage en grundigere analyse af falske euromønter. Dette center er oprettet i overensstemmelse med brevvekslingen mellem rådsformanden og den franske finansminister⁴¹ . Desuden er ECB i færd med at oprette en database vedrørende falske sedler og - i samarbejde med medlemsstaterne og Kommissionen - falske mønter. Arbejdet med oprettelsen af dette redskab skal fremskyndes for at indhente forsinkelsen, idet det er af største vigtighed, at databasen er operationel den 1. januar 2002.

I overensstemmelse med forordningen er der truffet foranstaltninger til at forbedre fremsendelsen af oplysninger til Europol og styrke beskyttelsen af euroen. Italien har oprettet et centralkontor til dette formål, og Belgien har udbygget og omorganiseret sin eksisterende struktur.

I henhold til forordningen skal medlemsstaterne og de europæiske institutioner og organer desuden iværksætte en række foranstaltninger, herunder etablering af samarbejde både på

³⁹ Rådets forordning (EF) nr. 1338/2001 af 28. juni 2001 om fastlæggelse af de foranstaltninger, der er nødvendige for at beskytte euroen mod falskmøntneri - EFT L 181 af 4.7.2001, s. 6; og Rådets forordning (EF) nr. 1339/2001 af 28. juni 2001 om udvidelse af virkningerne af forordning nr. 1338/2001 om fastlæggelse af de foranstaltninger, der er nødvendige for at beskytte euroen mod falskmøntneri, til også at omfatte de medlemsstater, der ikke har indført euroen som fælles valuta, EFT L 181 af 4.7.2001, s. 11.

⁴⁰ Det Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig.

⁴¹ Brev af 28. februar og 9. juni 2000.

nationalt plan og med tredjelande og organisationer. De skal desuden være særligt opmærksomme på den forpligtelse, der for nylig er pålagt kreditinstitutterne til at inddrage og videregive falske sedler og mønter. ECB og Kommissionen overvåger gennemførelsen af forordningen og aflægger rapport om, hvor langt man er kommet.

2.1.2.2. Rådets rammeafgørelse (om styrkelse af beskyttelsen mod falskmøntneri, ved hjælp af strafferetlige og andre sanktioner)

For at sikre en ønskværdig grad af harmonisering mellem medlemsstaterne med hensyn til strafferetlig behandling af falskmøntneri vedtog Rådet med henblik på indførelsen af euroen en rammeafgørelse i maj 2000⁴². Heri defineres de relevante generelle strafbare handlinger, og det pålægges medlemsstaterne at træffe de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at de kan straffes med fængsel, og at strafferammen er på mindst otte år. Kun få medlemsstater har indtil nu efterkommet afgørelsen⁴³, og Kommissionen (OLAF) har truffet foranstaltninger til at overvåge medlemsstaternes overholdelse af de indgåede forpligtelser.

2.1.2.3. Udvidelse af Europols mandat

I april 1999 vedtog Rådet en afgørelse om udvidelse af Europols mandat til at omfatte bekæmpelse af falskmøntneri og forfalskning af betalingsmidler⁴⁴. I overensstemmelse med sit mandat bistår Europol politiet i medlemsstaterne med at forebygge og bekæmpe organiseret kriminalitet ved at lette udvekslingen af information og udføre operationelle og strategiske analyser. Desuden bistår den med ekspertise og teknisk bistand i forbindelse med efterforskning og operationer udført af politimyndighederne i EU. Europol driver en central database med politimæssige oplysninger vedrørende falskmøntneri, og desuden anvender den ECB's tekniske database. Det er vigtigt, at Europols database er operationel i begyndelsen af 2002.

2.1.2.4. Udkast til Rådets afgørelse om samarbejde mellem medlemsstaterne og andre foranstaltninger

a) På et initiativ fra Den Franske Republiks regering⁴⁵ nåede Rådet i maj 2001 til enighed om indholdet i et udkast til afgørelse om beskyttelse af euroen mod forfalskning. Udkastet har til formål, via et samarbejde mellem medlemsstaterne, at udbygge forordningen fra juni 2001. I det væsentlige bestemmes det, at medlemsstaterne meddeler Europol resultaterne af de sagkyndige undersøgelser af falske eurosedler og -mønter samt de relevante centraliserede oplysninger om strafferetlig efterforskning vedrørende forfalskning af euroen. Udkastet til afgørelse omhandler desuden et retligt samarbejde (Eurojust). Det skal til fornyet behandling i Europa-Parlamentet, før det kan vedtages.

⁴² Rådets rammeafgørelse af 29. maj 2000 om styrkelse af beskyttelsen mod falskmøntneri, ved hjælp af strafferetlige og andre sanktioner, i forbindelse med indførelsen af euroen - EFT L 140 af 14.6.2000, s. 1. På Sveriges initiativ vil rammeafgørelsen kunne ændres, således at der tages hensyn til tidligere strafidømmelse ved afsigelsen af en straffedom i en anden medlemsstat.

⁴³ Det gælder Tyskland, Frankrig, Irland, Luxembourg, Danmark, Sverige, Nederlandene og Østrig.

⁴⁴ 1999/C/149/02 - EFT C 149 af 28.5.1999, s. 16.

⁴⁵ Initiativ fra Den Franske Regering med henblik på Rådets vedtagelse af et udkast til Rådets afgørelse om beskyttelse af euroen mod falskmøntneri – EFT C 75 af 7.3.2001, s. 1.

b) Kommissionen undersøger i øjeblikket muligheden for en lovgivning om indførelse af et system udarbejdet af ECB og centralbankerne med sigte på i en vis udstrækning at forebygge reproduktion af eurosedler ved anvendelse af printere og scannere.

c) ECB og Kommissionen har offentliggjort en række henstillinger og meddelelser om beskyttelse af ophavsretten til sedler og mønter, uddannelse, information og andre foranstaltninger med sigte på at styrke den retlige beskyttelse af eurosedler og -mønter⁴⁶.

2.1.2.5. Koordinering på europæisk plan

For at koordinere indsatsen i EU og udvikle en fælles strategi til beskyttelse af euroen blev der i februar 2001 nedsat en styringsgruppe bestående af repræsentanter for Kommissionen, ECB og Europol. Gruppen udveksler oplysninger, tager initiativ til og forbereder koordinerede afgørelser fra de tre institutioner/organer. Dens hovedopgave består i at gennemgå og udveksle oplysninger om indsatsen vedrørende beskyttelse af euroen mod forfalskning. Desuden undersøger og koordinerer den tiltagene med henblik på at udvikle en fælles strategi for at sikre en effektiv politik til beskyttelse af euroen på EU-plan. Der holdes koordinationsmøder ca. en gang om måneden.

2.1.2.6. Uddannelse

For at beskytte eurosedler og -mønter, så snart de sættes i omløb, er det vigtigt at uddanne specialister i genkendelse af den nye valuta. Der er iværksat talrige uddannelsesinitiativer i dette øjemed af Kommissionen, ECB og Europol, såvel som af medlemsstaterne og de nationale centralbanker, hovedsagelig inden for Fællesskabet, men også uden for. Kommissionen har desuden foreslået en udveksling af oplysninger og et program for udveksling og gensidig bistand inden for uddannelse med henblik på beskyttelse af euroen mod forfalskning. Der foreslås en samlet finansiel tildeling på 4 mio. EUR for perioden 2002-2005 til dette program, der i øjeblikket er til behandling i Rådet⁴⁷.

2.1.3. *Behandling af risikoen for prisforhøjelser*

Frygten for prisstigninger i forbindelse med overgangen giver anledning til bekymring blandt europæiske forbrugere. Ifølge den seneste Eurobarometer-undersøgelse (juni 2001) hersker der stigende bekymring blandt borgerne i euroområdet for snyd med priserne i forbindelse med overgangen, og de er begyndt at tvivle på, at euroen vil bidrage til prisstabilitet.

De offentlige forvaltninger er direkte berørt af dette problem i forbindelse med det offentliges fastsættelse af beløb i euro (priser på offentlige tjenester, tariffer, bøder osv.). Alle medlemsstaterne har vedtaget en lang række retsfor skrifter vedrørende omregningen af disse beløb. De fleste medlemsstater har pålagt de offentlige forvaltninger at sikre, at tilpasningen ikke bliver til ugunst for borgerne. Ifølge de disponible oplysninger vil det offentlige i Belgien og Luxembourg omregne beløbene til eurobeløb, der er tilstrækkeligt lette at gennemskue, og som systematisk begunstiger offentligheden. Tyskland, Nederlandene, Grækenland, Frankrig og Irland vil sikre, at omregningerne generelt er til

⁴⁶ Jf. Kommissionens meddelelse KOM(2001)190 endelig af 3. april 2001, afsnit xxx.

⁴⁷ KOM(2001)248 endelig af 22.5.2001.

fordel for offentligheden, idet der vil være tale om neutrale omregninger eller afrunding i nedadgående retning. Der er imidlertid i Tyskland, Frankrig, Belgien, Finland og Italien indgået klager over, at nogle nationale og lokale offentlige forvaltninger har hævet eller agter at hæve priserne i forbindelse med overgangen til euro⁴⁸.

Undersøgelser foretaget af offentlige myndigheder i Frankrig og Finland har afsløret visse stigninger i detailpriser i forbindelse med overgangen. Der er forskellige årsager til disse stigninger, og i mange tilfælde er de ikke relateret til overgangen til euroen. Det franske finansministerium har allerede besluttet at overvåge priserne hver fjortende dag og intensivere kontrollen med overholdelsen af omregningsreglerne. I Østrig kan økonomiministeren på grundlag af "Euro Währungsabengesetz" fastsætte priserne i en seks måneders periode i tilfælde af uberettigede prisforhøjelser, for hvilke der kan pålægges en bøde på 100 000 ATS (7 267,28 EUR), som fordobles ved gentagelse.

Kommissionen har fremsat forslag om iværksættelse af praktiske foranstaltninger på forskellige niveauer. Offentlige forvaltninger bør foregå med et godt eksempel, og dobbelt prisangivelse bør stærkt anbefales. At fremme god praksis og hænge snyd og misbrug ud vil være en vigtig foranstaltning for at bevare kundernes tillid og fremme prisstabilitet. Endelig bør der tilskyndes til undersøgelser og kontrolforanstaltninger for at overvåge prisudviklingen og berolige forbrugerne.

Kommissionen har fungeret som mellemed ved udarbejdelsen af en aftale mellem europæiske repræsentanter for forbrugere, detailhandlere og SMV, undertegnet den 2. april, i henhold til hvilken detailhandelen frivilligt har forpligtet sig til at bidrage til prisstabilitet med henblik på at sikre, en generelt neutral overgang til euroen. Dette er blevet omsat på nationalt plan i flere medlemsstater, bl.a. i Italien og Spanien.

I erklæringen af 10. september 2001 understregede de europæiske repræsentanter for erhvervsdrivende og forbrugere deres vilje til at sikre global prisstabilitet, ligesom de understregede betydningen af information og kommunikation om dette initiativ.

2.1.4. Fremstilling af eurosedler og -mønter

2.1.4.1. Fremstilling af sedler

Fremstillingen af eurosedler forløber planmæssigt. Der fremstilles ca. 1 mia. sedler om måneden. Der var allerede fremstillet ca. 11,3 mia. sedler ved udgangen af august 2001, dvs. mere end de 10 mia. sedler, der skal sættes i omløb, og lidt over 75 % af det samlede antal, der skal fremstilles.

På baggrund af efterspørgslen efter små pengesedler i forhåndsforsyningerne er der foretaget en revision af de mængder, der skal fremstilles med henblik på indførelsen af euroen. ECB's Styrelsesråd har således besluttet at øge antallet af sedler, der er nødvendige inden 1. januar 2002, fra 14,25 mia. sedler til 14,89 mia. sedler. Ud over disse 14,89 mia. sedler har Styrelsesrådet tidligere truffet beslutning om en central reserveordning til en

⁴⁸ Eksempelvis fastsatte et belgisk kongeligt dekret af 11. august 2001 afgiften for indgivelse af en ansøgning om et internationalt patent til 40 EUR mod tidligere 1 500 BEF (37,18 EUR), hvilket svarer til en stigning på 7,5 %.

værdi svarende til omkring 10 % af de beløb, der kalkuleres med i forbindelse med indførelsen af euroen.

EUROPEAN CENTRAL BANK

21-Aug-01

National fordeling af sedler

(angivet i mio. sedler)

	E5	E10	E20	E50	E100	E200	E500	Ialt at prod.
B	125	110	140	100	50	10	15	550
D	1.158,7	1.027,2	771,9	1144,0	362,9	99,6	218,6	4782,9
EL	158	183	178	67	26	4	1	617
E	308,9	281,5	547,2	655	103,3	12,8	15,4	1924,1
F	350	625	710	360	150	20	50	2265
IRL	60	45	130	50	8,3	0,1	0,1	293,5
I	540,5	516	441,2	525	361	32	24	2439,7
L	6	3	13	11	3	2	8	46
NL	135	130	105	223	35	15	16	659
A	150	150	45	60	105	20	20	550
P	123	90	259	58	6	1	0,5	537,5
FIN	40	60	66	30	20	7	2	225
I ALT	3155,1	3220,7	3406,3	3283,0	1230,5	223,5	370,6	14889,7

Produceret
mængde
opgjort i
volumen

Mængde ialt af samlet behov prod. v. udg. 2001	2374.84	2025.50	2808.83	2386.74	1119.14	213.17	337.37	11265.58
--	---------	---------	---------	---------	---------	--------	--------	----------

Produceret
mængde
opgjort i
procent

Procent af samlet behov prod. v. udg. 2001	75.27%	62.89%	82.46%	72.70%	90.95%	95.38%	91.03%	
--	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--

2.1.4.2. Fremstilling af mønter

Møntfremstillingen forløber planmæssigt. Der fremstilles omkring 1,9 mia. mønter hver måned. Den samlede mængde mønter, der var fremstillet i slutningen af september, udgjorde omkring 91 % af den mængde, der kræves pr. 1. januar 2002. Det svarer til næsten 47 mia. mønter (ud af 51,6 mia.). Mens denne mængde dækker, hvad der vurderes at være nødvendigt til forhåndsforsyningen, er man ved at undersøge, om de enkelte seddelværdier svarer til bestillingerne på forhåndsforsyninger, navnlig såfremt den højere end forudset efterspørgsel efter små sedler har en afsmittende effekt på de store euromønter.

Antal euromønter, der skal være fremstillet ved udgangen af 2001

(mio. mønter)

	1 cent	2 cent	5 cent	10 cent	20 cent	50 cent	1 euro	2 euro	I ALT
Belgien	335	337	300	327	181	197	160	120	1957
Tyskland	3700	1800	2300	3300	1600	1600	1700	1000	17000
Grækenland	73	143	240	214	309	121	98	136	1333
Spanien	811	1500	1083	901	901	1264	435	190	7085
Frankrig	1700	1500	1130	1080	800	650	820	470	8150
Irland	277	176	144	114	138	82	102	45	1078
Italien	1000	900	1380	900	1400	1100	950	310	7940
Luxembourg	20	20	20	20	10	10	10	10	120
Nederlandene	500	400	600	500	220	250	170	160	2800
Østrig	350	210	140	400	190	160	200	150	1800
Portugal	232	272	196	220	116	152	68	40	1296
Finland	2	2	361	296	211	71	60	50	1052
I ALT	9000	7260	7894	8272	6076	5657	4773	2681	51611

Euromønter fremstillet ved udgangen af september 2001

	Mio. mønter	% af målet ved udgangen af - 2001
1 cent	8 395	93,3
2 cent	6 290	86,7
5 cent	7 492	94,9
10 cent	7 517	90,9,
20 cent	5 618	92,5
50 cent	5 038	89,1
1 EURO	4 211	88,2
2 EURO	2 294	85,67
I ALT	46 856	90,8

2.1.5. Sedler og mønter sættes i omløb

Der skal sondres mellem sedler og mønter.

2.1.5.1. Fremgangsmåde og tempo i indførelsen af eurosedler

Distributionen af eurosedler til forbrugerne vil hovedsagelig foregå ad tre kanaler: hævning i pengeautomater, hævning i bankerne og udbetaling af kontanter.

Seddelaautomaterne tegner sig for gennemsnitligt 70 % af seddelforsyningen til offentligheden, og de udgør således nøgleelementet i distributionen af sedler. Det pres, der er udøvet af Kommissionen, Eurosystemet og medlemsstaterne, for at sikre en meget hurtig omstilling af automaterne til euroen - en nødvendig forudsætning for en hurtig overgang - har som helhed båret frugt. I ti medlemsstater ud af tolv kan der i 80 %-100 % af pengeautomaterne haves euro fra den 1. januar 2002. Der er stadig problemer i Finland (omkring 25 % pr. 1. januar) og i Portugal (50 % pr. 1. januar), som kan risikere at sænke tempoet og skabe problemer for de erhvervsdrivende, når de skal give penge tilbage (det er vanskeligt at give penge tilbage i euro, hvis forbrugerne fortsætter med at have nationale sedler). Små sedler (5 og 10 euro) vil forefindes i alle eller en del automater i alle de deltagende lande, bortset fra Finland, Grækenland og Belgien.

Bankskrankerne og posttjenester er ligeledes en vigtig kilde til forsyning af forbrugerne med sedler, hvilket indirekte rejser spørgsmålet om åbningstider. Der vil være adgang til bankerne den 1. januar for alle eller en del af kunderne i Tyskland, Østrig, Nederlandene og Luxembourg, hvilket giver mulighed for straks at påbegynde tilbagetrækningen og ombytningen. Spørgsmålet er stadig til debat i Portugal og Grækenland. Mange banker agter i øvrigt at udvide åbningstiden de første uger i 2002. Ifølge aftalen af 19. februar 2001 mellem Kommissionen og tre europæiske banksammenslutninger skal automaterne forsynes med små seddelværdier.

Udbetaling i kontanter finder stadig sted i stort omfang i flere deltagende medlemsstater, og det vil bidrage til udbredelsen af eurosedler. Det er f.eks. ofte tilfældet ved udbetaling af løn i Grækenland, alderspensioner i Italien og sociale ydelser i Irland.

De erhvervsdrivende i to stater (Belgien og Irland) praktiserer *cashback* (på forbrugerens anmodning øges det hævede beløb i forbindelse med betaling med kort, og forskellen udbetales i kontanter til kunden), hvilket også bidrager væsentligt til at sætte sedler i omløb.

Hvis det antages, at automaterne straks omstilles, afhænger tempoet i indførelsen af de nye sedler grundlæggende af en *adfærdsmæssig variabel*, nemlig hvor hyppigt forbrugerne hæver penge. De lande, hvor forbrugerne hyppigt hæver små beløb (ca. 400 hævninger pr. automat pr. dag i Irland, til en gennemsnitlig værdi af 45 euro) har naturligvis en fordel frem for de lande, hvor forbrugerne hæver større beløb med større mellemrum (ca. 50 hævninger pr. automat pr. dag i Østrig til en gennemsnitlig værdi af 138 euro). Hvis man går ud fra en aktivitet, der er 20 % højere end normalt, og kun medtager de penge, der hæves i automater og banker, vil størstedelen af befolkningen i otte stater ud af tolv have modtaget eurosedler via bankerne fra den femte dag. Hvis man medtager de øvrige forsyningskilder (udbetaling i kontanter, byttepenge), vil tærsklen på 50 % af befolkningen i realiteten kunne overskrides overalt.

2.1.5.2. Fremgangsmåde og tempo i indførelsen af euromønter

Euromønter sættes hovedsagelig i omløb blandt forbrugerne ad to kanaler, nemlig forhåndsudsendelse og byttepenge.

Forhåndsforsyningen af forbrugerne spiller en stor rolle: de mængder, der sælges i samlepakker de sidste fjorten dage af december, svarer gennemsnitligt til 29 % af de mængder, der reelt er i omløb (fra 17 % til 45 % afhængigt af landene). Det er i dag vanskeligt at forudsige forbrugernes adfærd i forhold til disse samlepakker - vil de købe en pakke pr. husstand? pr. voksen? pr. familiemedlem? Landenes ambitioner er yderst forskellige, hvad dette angår. Det er således meget forskelligt, hvor mange pakker der forberedes – og målt i procent af den del af befolkningen, der er over fire år (mange pakker udleveres til børn) – er der tale om en variation fra 10 % i Finland til 96 % i Frankrig og helt op til 160 % i Nederlandene.

De handlendes *byttepenge* udgør en anden væsentlig kilde til forsyningen med mønter. I alle eurolandene agter de handlendes organisationer at følge Kommissionens og medlemsstaternes henstilling og udelukkende give penge tilbage i euro⁴⁹.

Hvis forbrugerne deltager i rimeligt omfang i forhåndsforsyningen, og hvis de handlende efterlever deres tilsagn om at give penge tilbage i euro, vil der meget hurtigt kunne sættes mønter i omløb, og størstedelen af euromønterne vil da kunne være i omløb fra slutningen af den første uge.

2.1.6. *Praktisk forberedelse af borgerne og særlige informationstiltag rettet mod befolkningsgrupper med ringe adgang til information*

Det fremgår af Kommissionens seneste Eurobarometer-undersøgelser (jf. punkt 1.4.1), at der er gjort betydelige, men dog stadig utilstrækkelige fremskridt med informeringen af borgerne. En vellykket indførelse af euroen er i sidste instans afhængig af kapaciteten hos de forskellige aktører i marken til at hjælpe den enkelte borger med, ikke alene at få adgang til nøgleoplysningerne om overgangen til euroen (omregningskurs, dato for indførelsen af mønter og sedler) men også til at hjælpe dem med at blive fortrolige med de nye værdiskalaer. Mere end halvdelen af befolkningen har nu et rimeligt kendskab til nøgleoplysningerne. Der er stadig et par måneder tilbage til at formidle praktisk viden om euroen til borgerne og give de befolkningsgrupper, der har ringe adgang til de normale informationsstrømme, mulighed for at hoppe på toget og forberede sig på overgangen.

De oplysningskampagner, der gennemføres i medlemsstaterne i samarbejde med Kommissionen og Europa-Parlamentet, er nu begyndt at formidle konkrete budskaber om de vigtigste praktiske etaper. Med lanceringen af Eurosystemets oplysningskampagne har borgerne bl.a. i september lært sedlernes og mønternes virkelige udseende at kende. De har tre måneder til at lære at genkende dem og blive i stand til at håndtere dem uden problemer fra de første dage i 2002. Alle aktørerne i informationskampagnen spiller en rolle som multiplikator ved at udbrede oplysningerne til vide kredse.

De traditionelt svageste grupper har haft en relativ fordel i forbindelse med forberedelsen. Undervisere af døve, hørehæmmede, blinde, svagsynede og psykisk handicappede har fra Kommissionen, i samarbejde med Den Europæiske Centralbank og direktørerne for

⁴⁹ Når eurosedlerne og -mønterne bliver lovligt betalingsmiddel, kan en kunde ikke afvise at modtage byttepenge i euro, selv om han har betalt med den gamle nationale valuta.

møntanstalterne, modtaget mere end 28 000 samlepakker med ugyldige efterligninger af eurosedler og euromønter, som gengiver de væsentlige genkendelseskarakteristika for disse mønter og sedler (papir, farver, format). Disse uddannelsesredskaber anses for nødvendige, for at de pågældende befolkningsgrupper kan sikres samme informationsniveau, som resten af befolkningen kan forvente ved at bladre i en brochure med beskrivelse af mønterne og sedlerne.

Inden for rammerne af "Euroen - kort sagt"-projekterne, som medfinansieres af Kommissionen og Europa-Parlamentet, er der nu uddannet over 12 000 særlige undervisere (ud af i alt 30 000), og de arbejder under højtryk i organisationerne og i de forskellige boligkvarterer. Disse personer skal på grundlag af praktiske øvelser uddanne de borgere, som de normale informationsstrømme ikke når frem til, og som endnu ikke har modtaget information eller grundorientering (isolerede ældre, socialt marginaliserede, personer med et sensorisk handicap, analfabeter). Kommissionen har sideløbende hermed forsynet disse undervisere med 22 uddannelsesredskaber inden for rammerne af "Euroen - kort sagt" (på ti sprog) til et samlet beløb af 3 mio. EUR. 500 tons materialer (brochurer, spil, sedler og mønter af karton) er genoptrykkes i september og oktober og vil blive sendt ud i hele euroområdet. For at muliggøre en større udbredelse kan skabelonerne til disse materialer hentes på Kommissionens websted⁵⁰ og reproduceres.

Medlemsstaterne har reproduceret nogle af disse produkter i større mængder. Størstedelen af medlemsstaterne har uddannet eller finansieret uddannelse af undervisere eller "formidlere", som frem til midten af 2002 vil rejse rundt i de enkelte lande for at opfylde særlige. Selv om der er mange undervisere (omkring 30 000), har de vanskeligt ved at imødekomme efterspørgslen.

Alle og enhver kan formidle viden om euroen og informere andre. I lighed med lægerne i Italien, de ældre i bofællesskaber i Spanien, præsterne i Portugal, de handlende i nærmiljøet, kan enhver spille en afgørende rolle i formidlingen af oplysninger og besvarelsen af spørgsmål.

Ud over problemet med at nå ud til alle borgere er den mest komplicerede opgave at hjælpe med til at gøre folk fortrolige med den nye værdiskala. Forbrugerne skal f.eks. være i stand til i begyndelsen af 2002 uden omregner at vurdere, om det er tilstrækkeligt at hæve 100 euro i automaten til at dække ugens indkøb. Fastsættelse af priser i euro, styrkelse af de konkrete budskaber i informations- og uddannelsesaktionerne og fremrykket konvertering af konti og betalingsmidler vil hjælpe borgerne med at tilegne sig dette nye monetære sprog og hurtigt lære at klare sig uden omregner i 2002.

2.1.7. Grænseoverskridende betalinger i euro

Den 1. 2002 vil de europæiske borgere få eurosedler og -mønter i hænderne. Men alle de oplysninger Kommissionen råder over, viser, at som forholdene er nu, og hvis bankerne ikke ændrer gebyrerne for grænseoverskridende betalinger i euro via kort, seddelautomat, check eller pengeoverførsel, vil disse være lige så dyre som i dag og meget højere end gebyrerne for nationale betalinger. Dette fremgik af den første undersøgelse⁵¹, offentliggjort den 12. juli, om betalingsoverførsel med kort og hævning af penge i seddelautomaterne.

⁵⁰ Europa.eu.int/euro, afsnittet om borgere og forbrugere, underafsnit "Euroen - kort sagt", informations- og uddannelsesredskaber.

⁵¹ Kommuniké IP/01/992.

Under disse omstændigheder vil unionsborgerne ikke fuldt ud kunne nyde gavn af de praktiske fordele ved den fællesvaluta, da oprettelsen af det indre marked og den fælles valuta ikke er blevet ledsaget af oprettelsen af et fælles betalingsområde.

Derfor understregede Kommissionen i den tidligere nævnte meddelelse⁵², at:

Der kræves imidlertid en hurtig indsats for at komme videre med etableringen af et eurobetalingsområde. Kommissionen har til hensigt at gøre alt, hvad der står i dens magt, og at træffe alle nødvendige foranstaltninger for at sikre, at omkostningerne ved transaktioner på tværs af grænserne pr. 1. januar 2002 kommer til at ligge tættere på omkostningerne ved nationale transaktioner.

Kommissionen fremsatte derfor den 24. juli et forslag til forordning om grænseoverskridende betalinger i euro⁵³.

Forslaget til forordning indeholder tre typer foranstaltninger:

- For grænseoverskridende betalinger i euro bør princippet om lige store gebyrer gælde, og det skal sikres, at gebyrer for grænseoverskridende betalinger i euro behandles på samme måde som gebyrer for betalinger i euro indenfor en medlemsstat. Dette princip gælder for betalinger ved hjælp af kort og for hævning i seddelautomater fra og med den 1. januar 2002. For grænseoverskridende pengeoverførsler og checks foreslås en yderligere frist på et år.
- Der fastsættes bestemmelser om pligten til at informere bankkunderne om de anvendte gebyrer for samtlige betalingstjenester. Det fastsættes bl.a., at enhver gebyrændring skal være meddelt på forhånd for at kunne gennemføres. Kommissionen mener, at informering af kunderne og den heraf følgende konkurrence vil hindre, at gebyrerne for nationale betalinger sættes op som følge af den i denne forordning foreslåede tilpasning af gebyrerne for grænseoverskridende betalinger til gebyrerne for betalinger på nationalt plan.
- Hovedårsagen til omkostningerne ved grænseoverskridende betalinger er manglende infrastruktur og manglende automatisering af betalingssystemerne. Forordningen sigter derfor mod at fremme etableringen af infrastrukturer og at lette transaktionerne. Det gøres således obligatorisk at benytte internationale standarder og at anvende det internationale bankkontonummer og bankidentifikationsnummer. Samtidig ophæves eller harmoniseres forskellige nationale bestemmelser om bl.a. indberetningsforpligtelse, som i praksis fører til forskelle mellem nationale betalinger og grænseoverskridende betalinger.

Kommissionen er blevet bekræftet i sin analyse af en ny undersøgelse⁵⁴ offentliggjort den 20. september, som omfattede 1480 overførsler på 100 EUR mellem de femten EU-lande i marts 2001. Det fremgår af undersøgelsen, at den gennemsnitlige pris for en grænseoverskridende overførsel af 100 EUR i EU ligger på 24,09 EUR, dvs. stort set det samme som i 1993, da den samme undersøgelse blev foretaget af den samme konsulentvirksomhed efter den samme metode.

⁵² KOM(2001) 190 endelig.

⁵³ KOM(2001) 439 endelig, EFT C 270E af 25.09.01, s. 270.

⁵⁴ Kommuniqué IP/01/1293 og MEMO/01/294. De fuldstændige resultater findes på følgende adresse:
http://europa.eu.int/comm/internal_market/en/finances/payment/news.htm.

Etableringen af et fælles betalingsområde var emnet for en konference⁵⁵ med mange deltagere i Bruxelles den 24. september, hvor Kommissionens forslag til forordning blev drøftet, herunder spørgsmålet om, hvilke infrastrukturer der skal etableres for at sikre grænseoverskridende systemer, der er lige så omkostningseffektive som de nationale.

Forslaget til forordning drøftes i øjeblikket af de to lovgivende instanser, Parlamentet og Rådet. Kommissionen forventer, at arbejdet hermed vil være afsluttet i december, således at forordningen kan træde i kraft den 1. januar 2002. Den mener, at en sådan foranstaltning er en nødvendig forudsætning for, at borgerne tager godt imod euroen.

2.2. Fyrre eksempler på god praksis, der kan lette overgangen til euroen

Disse eksempler på god praksis kan ikke systematisk overføres fra en stat eller en sektor til en anden, men er generelt af interesse for størstedelen af de deltagende medlemsstater.

2.2.1. Tyve eksempler på god praksis, som Kommissionen anser for særligt vigtige

1. Angivelse af priserne i euro med modværdien i national valuta. Denne foranstaltning, som Kommissionens opfordrede til i sin henstilling fra oktober 2000, giver forbrugerne mulighed for i god tid at gøre sig bekendt med referencepriser. De europæiske repræsentanter for detailhandelssektoren har forpligtet sig hertil i en aftale med forbrugerrepræsentanterne i april⁵⁶. Skiltning med tydeligst angivelse af prisen i euro er obligatorisk i Portugal og er begyndt at blive praktiseret i de store varehuse, bl.a. i Frankrig og Belgien. Forbrugerne synes gennemgående godt om denne praksis⁵⁷.

2. Førtidig overgang til euroen på konti og i forbindelse med betalingsoverførsler. Denne foranstaltning, som Kommissionen opfordrede til i sin henstilling fra oktober 2000, giver bankerne mulighed for at sprede overgangsaktiviteterne ud over et længere tidsrum og bidrager til at gøre forbrugerne fortrolige med euroen. Størstedelen af de europæiske banker er nu gået over til euroen, men dette gælder dog stadig kun et mindretal af bankerne i Østrig og Nederlandene og ingen af de italienske banker.

3. De store forsyningsvirksomheders førtidige overgang til euroen. Denne foranstaltning, som Kommissionen opfordrede til i sin henstilling fra oktober 2000, hjælper forbrugerne med at danne sig referencer i euro. De store forsyningsvirksomheder i Frankrig gik over til at udskrive fakturaer i euro i januar. Lignende foranstaltninger blev iværksat i juli i Belgien og Italien, i september i Spanien og Luxembourg og i oktober i Portugal. Det er ønskeligt, at de generaliseres.

4. Bankernes gratis og ubegrænsede ombytning af kundernes sedler og mønter i begyndelsen af 2002, idet banken ved større beløb dog skal have besked herom på forhånd. I overensstemmelse med Kommissionens henstilling fra oktober 2000 vil dette være tilfældet i størstedelen af bankerne i alle eurolande med undtagelse af Østrig. Denne foranstaltning bidrager væsentligt til at sikre en enkel og problemfri ombytning for forbrugerne.

⁵⁵ Power point-præsentationer og indlæg findes på adressen:
http://europa.eu.int/comm/internal_market/en/finances/payment/conference/presentations.htm.

⁵⁶ Findes på adressen: www.europa.eu.int på GD for Sundhed og Forbrugerbeskyttelses websted.

⁵⁷ Eksempelvis fremgår det af en undersøgelse, som Audencia Nantes i juni 2001 gennemførte i et varehus, hvor priserne som led i et forsøg var angivet i euro (l'hyper-U de Bourgueil), at 82 % af kunderne fandt, at en fremhævet angivelse af prisen i euro tilskynder til at tænke i euro, og 82 %, at det tilskynder til at betale i euro. Omkring 82 % af kunderne ønskede en hurtig generalisering af denne praksis. Kilde: "In Situ". Blandine Labbé-Pinlon. Audencia Nantes.

5. *Bankernes gratis ombytning af ikke-kunders sedler og mønter i begyndelsen af 2002, inden for en grænse der fastsættes af den enkelte bank.* I overensstemmelse med Kommissionens henstilling fra oktober 2000 vil dette være tilfældet i størstedelen af bankerne i alle eurolande med undtagelse af Nederlandene (hvor der generelt skal betales et gebyr).

6. *Meget hurtig tilpasning af pengeautomaterne til euroen.* Dette er en væsentlig forudsætning for en hurtig indførelse af euroen. Herved sikres en hurtig stigning i andelen af betalinger i euro⁵⁸, hvilket mindsker problemerne med kødannelse og byttepenge i forretningerne. Næsten alle automater (mellem 80 % og 100 %) vil være omstillet pr. 1. januar i alle eurolande med undtagelse af Finland (25 %) og Portugal (48 %), hvor en særlig indsats er nødvendig.

7. *Ingen opkrævning af gebyr i bankerne i forbindelse med de erhvervsdrivendes returnering af nationale penge i begyndelsen af 2002.* Størstedelen af de store europæiske banker har allerede givet tilsagn herom. Det ville da også være ulogisk at straffe de erhvervsdrivende for deres aktive medvirken til inddragelsen af de nationale penge.

8. *Udskudt debitering (valør dato) af sedler og mønter, de erhvervsdrivende har modtaget som forhåndsforsyning.* For at tilskynde de erhvervsdrivende til at deltage i forhåndsdistributionen af sedler og mønter er det ønskeligt, at de modtagne beløb debiteres så sent som muligt og under ingen omstændigheder før den 1. januar 2002.

9. *Forsyning af småhandlende med redskaber til beregning af det beløb, kunden skal have tilbage.* De store detailhandlende er udstyret med kasseapparater, der kan beregne, hvilket beløb kunden skal have tilbage, også i tilfælde, hvor der betales med en kombination af valutaer. Dette vil sjældent være tilfældet med mindre forretninger, og her vil manglen på ad hoc-udstyr i høj grad kunne vanskeliggøre kassefunktionen. Der findes på markedet billigt udstyr i lommeregnerformat, men afsætningen heraf er hidtil kun gået trægt. Irland er til dato det eneste land, der har sørget for en omfattende distribution af disse til de detailhandlende⁵⁹. Sådanne redskaber er imidlertid nødvendige for at undgå kødannelse i nærbutikkerne og minimere risikoen for at give forkert tilbage. Der findes mange distributionskanaler: handelskamre, banker, handelsstandsforeninger, offentlige administrationer osv.

10. *Udsendelse af specialister til de handlende for at forklare dem overgangen til euro.* Dette har f.eks. de franske handelskamre gjort⁶⁰. Specialister har således uden for de travle perioder besøgt handlende for at give dem en detaljeret forklaring vedrørende overgangen til euro. I Portugal vil formidlere aflægge besøg i 12 000 virksomheder mellem september og november⁶¹. Sådanne foranstaltninger kunne med fordel gennemføres i alle lande på initiativ af handelskamre, erhvervssammenslutninger og lokale myndigheder.

11. *Udvikling på virksomhedsplan af en dialog om euroen mellem arbejdsmarkedets parter.* Overgangen til euro kan få en betydelig indvirkning på arbejdets tilrettelæggelse (overarbejde, arbejde i weekenden og på fridage), sikkerheden og på de ansattes arbejdsbyrde og stressniveau (bl.a. kassepersonalet). Det er ønskeligt, at der åbent tages fat på disse spørgsmål i virksomhederne, og at de tages op til behandling af arbejdsmarkedets parter.

⁵⁸ Betalinger i national valuta (hvor der gives penge tilbage i euro) er en væsentlig kilde til forlængelse af kassebehandlingstiden og dermed til kødannelse.

⁵⁹ En omregner til beregning af, hvor meget der skal gives tilbage, indgår i det øvesæt, der er udleveret til de handlende.

⁶⁰ Det drejer sig om initiativet "10 000 commerçants pilotes". ACFCI. 15 juin 2001.

⁶¹ Det drejer sig om initiativet "Lad os handle i euro", som er iværksat af det portugisiske euroudvalg, institut for SMV og institut for turisme.

12. *Praktisk uddannelse af kassepersonalet i håndteringen af eurosedler og -mønter.* Forskellige simulationer, der hidtil er gennemført, viser, at personale, der kun har fået en overfladisk træning, begår betydelige fejl, når de skal give penge tilbage, også selv om de har relevante regneredskaber til rådighed⁶². De nationale centralbanker afholder uddannelsesmøder for undervisere. Det er ønskeligt, at der iværksættes flere tiltag af denne type på initiativ af de offentlige myndigheder og erhvervssammenslutninger, med henblik på at begrænse de praktiske problemer de første dage i 2002.

13. *Åbning af alle eller en del bankafdelinger den 1. januar 2002.* En sådan foranstaltning påtænkes bl.a. i Tyskland, Luxembourg, Nederlandene, Finland og Østrig. Dette vil lette overgangen, idet pengeudskiftningen kan begynde allerede den første dag. Samtidig vil det kunne berolige samtlige aktører. Hvis det viser sig at kunne give personalemæssige problemer, kan adgangen til bankafdelingerne eventuelt begrænses til kun at gælde handlende.

14. *Eventuel forlængelse af bankernes åbningstider.* Mange banker har allerede besluttet at forlænge åbningstiderne i de to første uger i januar 2002, og dette vil kunne lette omvekslingen og begrænse mængden af nationale pengesedler, der vil blive anvendt til køb i forretningerne (og dermed mindske problemerne med at give penge tilbage).

15. *Udlevering af små seddelværdier, når der hæves penge i bankerne.* Denne foranstaltning, der tænkes gennemført i bl.a. Belgien, Spanien og Tyskland, indgår ligeledes i den aftale, der blev indgået den 19. februar 2001⁶³ mellem Kommissionen og de tre europæiske banksammenslutninger.⁶⁴ Den supplerer på udmærket vis en anden foranstaltning, der går ud på at lade pengeautomater udlevere så seddelværdier, og vil således være med til at gøre det mindre problematisk at give penge tilbage.

16. *De handlende giver udelukkende penge tilbage i euro.* Denne foranstaltning, der indgår i Kommissionens henstilling fra oktober 2000, er omfattet af tilsagn fra de handlende eller officielle henstillinger i alle eurolandene med undtagelse af Finland. Selv om der hermed stilles betydeligt større krav til de handlendes kassebeholdning (når de nationale penge ikke kan genbruges som byttepenge), er det en nødvendig forudsætning for en hurtig udskiftning af den nationale valuta med euro.

17. *De erhvervsdrivendes overholdelse af forpligtelsen til at holde priserne i ro, som er indgået af deres europæiske repræsentanter.* Overholdelse af denne forpligtelse til god praksis er afgørende for at fastholde forbrugertilliden i de første uger af 2002.

18. *Fortsat dobbelt prisangivelse mindst indtil slutningen af perioden med dobbelt omløb.* At gøre sig bekendt med en ny værdiskala tager tid og kan volde betydelige problemer for visse befolkningsgrupper. For at hjælpe dem er det ønskeligt, at de tilbydes prisreferencer i national valuta i endnu nogle måneder.

⁶² En simulation gennemført af Mc Donald i Utrecht viser en fejlprocent, der svarer til 5 % af den daglige omsætning. En simulation gennemført af Carrefour i Bruxelles viser en fejlrate på 3 % (mod 0,01 under normale omstændigheder).

⁶³ Findes på adressen www.europa.eu.int/rapid.

⁶⁴ Det drejer sig om "Fédération bancaire européenne", "Groupement européen des banques coopératives" og "Groupement européen des caisses d'épargne" (Sparekasseforeningen for Det Europæiske Økonomiske Fællesskab)..

19. *Særlige uddannelsesforanstaltninger til fordel for sensorisk og mentalt handicappede.* En blind kan f.eks. ikke uden videre få de nye sedler og mønter i hænderne i begyndelsen af 2002, men har brug for at udvikle en egentlig sensorisk hukommelse via gentagne erfaringer hermed i løbet af 2001 på grundlag af ugyldige sedler og mønter, fremstillet og distribueret af de europæiske institutioner til dette formål. Mange lande er slået ind på denne vej, som oftest i partnerskab med EU-programmet "Euroen - kort sagt".

20. *Informationstiltag i nærmiljøet iværksat af lokale myndigheder og sammenslutninger rettet mod udsatte befolkningsgrupper (hjemløse, isolerede ældre).* De lokale myndigheder er de eneste, der har regelmæssig kontakt med disse befolkningsgrupper, der som regel ikke berøres af de traditionelle oplysningskampagner. Produkter tilpasset en sådan målrettet informationsindsats er til rådighed i alle medlemsstaterne⁶⁵.

2.2.2. Tyve eksempler på god praksis, som Kommissionen anser for nyttige

1. *Udbredelse af simple redskaber til vurdering af behovet for kontanter.* Det er ikke nogen let opgave for handlende at beregne, hvor stor en forudforsyning og kassebeholdning de har behov for i begyndelsen af 2002. Østrig, Irland, Frankrig og Nederlandene er i dag de fire eneste lande, der har udviklet og distribueret små edb-programmer til de handlende, så de kan beregne deres behov for forudforsyning og kassebeholdning.

2. *En ordning, hvorefter kunderne de sidste dage af december 2001 kan få penge tilbage i form af euromøntsæt, såfremt de er indforstået hermed.* Denne idé, som især de nederlandske handlende satser på, er forholdsvis let at iværksætte. Møntsættene har alle en værdi, der svarer til et rundt beløb i national valuta (100 FRF, 500 BEF). Herved vil man kunne udvide de normale distributionskanaler og øge forudforsyningen af forbrugerne og dermed reducere de problemer, der i de første dage af 2002 vil kunne opstå med hensyn til supplerende forsyning og byttepenge.

3. *Det tillades arbejdsgiverne at forære deres ansatte et euromøntsæt.* De belgiske myndigheder har f.eks. givet arbejdsgiverne tilladelse til at forære samtlige ansatte et sæt euromønter som frynsegode (virksomheden kan fratække udgifterne hertil som driftsomkostninger)⁶⁶. Denne foranstaltning øger også forudforsyningen⁶⁷.

4. *I de sidste dage af december distribuerer pengeautomaterne nationale sedler med lavere seddelværdier.* Et sådant tiltag påtænkes af visse banker i Tyskland og Nederlandene. Det skulle bevirke, at der i de første dage af januar 2002 betales med mindre seddelværdier, og dette skulle i sig selv reducere mængden af byttepenge og mindske de logistiske problemer, de handlende står over for.

5. *Gennemførelse af simulationer af betalinger i euro.* Der har allerede været gennemført en lang række simulationer, hvor uægte mønter og sedler med en «værdi» svarende til euro er blevet sat i omløb i meget korte tidsrum, ofte på initiativ af lokale myndigheder og store detailvirksomheder. Sådanne forsøg giver forbrugerne mulighed for under afslappede former

⁶⁵ Det drejer sig f.eks. om produkter, der indgår i "Euroen - kort sagt"-programmet.

⁶⁶ Tildelingen af dette møntsæt udgør i Belgien en supplerende social fordel, der ikke træder i stedet for de andre godtgørelser, som personalet har ret til i henhold til deres arbejdskontrakt eller til kollektive overenskomster.

⁶⁷ Der gøres opmærksom på, at man i Nederlandene har besluttet at forære alle indbyggere over 6 år et eksemplar af hver af euromønterne, foruden at der sælges møntsæt til et højere beløb beregnet på den brede offentlighed.

at øve sig i at gennemføre betalinger i euro, og de involverede virksomheder og myndigheder får mulighed for at identificere potentielle problemkilder.

6. *Inddragelse af samtlige lokale aktører i informationsarbejdet vedrørende euroen.* Det har man f.eks. gjort i Barcelona-området, hvor de lokale myndigheder i hver landsby har indbudt samtlige økonomiske aktører i lokalområdet til at mødes for at nedsætte lokale udvalg, der skal føre tilsyn med overgangen til euroen og samordne informationsindsatsen over for borgerne og SMV.

7. *Udskydelse af det tidspunkt, hvor udsalget starter, hvis dette normalt sker i første uge af januar.* Det vil man f.eks. gøre i Belgien og Frankrig. Det vil være ønskeligt, at udsalget begynder enten i slutningen af december eller efter udgangen af den anden uge i januar. Traditionelt er udsalgets første tre dage de travleste. Hvis man tidsforskyder de to begivenheder, undgår man den uheldige situation, at den travleste udsalgsperiode falder sammen med den periode, hvor problemerne med kontantforvaltningen er størst.

8. *Ansættelse af en eller flere personer med den særlige opgave at besvare spørgsmål om euroen i supermarkeder og stormagasiner.* Alle simulationer viser, at anvendelsen af to valutaer medfører en væsentlig forlængelse af betalingstiden ved kasserne og dermed formindsker omsætningen. For at minimere problemerne med lange køer bør man - således som flere supermarkeds kæder agter at gøre - sørge for, at alle spørgsmål fra kunderne vedrørende euroen stilles andre steder end ved kasserne. Hvis man oven i problemerne med at give penge tilbage lægger spørgsmål fra dårligt informerede kunder, vil det være en eksplosiv blanding, der utvivlsomt vil forlænge køerne ved kasserne.

9. *Udformning af standardmetoder for returnering af nationale mønter.* Det vil man f.eks. gøre i Frankrig og Belgien. Sådanne foranstaltninger fremmer hurtig returnering af mønter fra forretningerne og optællingen heraf i bankerne.

10. *Separat placering af inkasserede nationale sedler og mønter.* De fleste store supermarkeds kæder vil anbringe inkasserede nationale sedler og mønter i en boks placeret under kassen. Hvis kassemedarbejderen råder over lettilgængelige og synlige nationale sedler og mønter, vil en del af kunderne, der betaler i national valuta givetvis bede om at få penge tilbage i national valuta.

11. *Kunderne kan få stillet omregningsapparater til rådighed.* Perioden med dobbelt omløb er vanskelig at administrere og vil derfor kunne give anledning til fejl. For hurtigt at kunne behandle eventuelle indvendinger fra kunderne vil det være ønskeligt, at der ved kasserne forefindes et simpelt omregningsapparat. De europæiske repræsentanter for de handlende forpligtede sig i øvrigt hertil i den fælles erklæring af 2. april 2001.

12. *Lokale myndigheder og handelskamre kan udnævne euromæglere.* Meningen er, at disse personer skal cirkulere rundt i forretningsgaderne med henblik på at besvare spørgsmål om euroen og fungere som mæglere, hvis der opstår tvister rundt om i forretningerne.

13. *De lokale myndigheder og handelskamrene udsender til de handlende stickers med billede af eurosedlerne og -mønterne (inklusive alle de forskellige nationale sider).* Oplysningskampagnerne har alt for ofte udelukkende fokuseret på mønternes nationale side uden at tænke på, at mønter fra andre medlemsstater også meget hurtigt vil blive bragt omløb, bl.a. i turistområder.

14. *De offentlige myndigheder iværksætter en pålidelig overvågning af prisudviklingen, i givet fald i samråd med forbrugerorganisationerne.* En sådan overvågning kunne baseres på en stikprøvekontrol af bestemte produkter, således at der meget hurtigt kan tilvejebringes oplysninger om tendenserne i prisudviklingen.

15. *De nationale og lokale myndigheder udarbejder informationsmateriale rettet mod indvandrere, der er udformet på de vigtigste indvandrersprog (arabisk, tyrkisk, swahili).* Sådanne materialer findes allerede i flere medlemsstater. De kunne med fordel distribueres i alle eurolandene, hvilket vil lette overgangen til euroen for de berørte grupper.

16. *De erhvervsdrivende forhåndsforsynes fortrinsvis med små sedler (5 og/eller 10 euro).* Denne foranstaltning, der bl.a. er planlagt i Italien, kan gøre det lettere for de erhvervsdrivende at give penge tilbage.

17. *Anbringelse af papiromregnere (skiver) på indkøbsvognene i supermarkederne.* Denne foranstaltning, som flere store forretninger vil iværksætte, letter tilegnelsen af værdireferencer i de første dage af 2002 og udgør et nyttigt supplement til den dobbelte prisangivelse.

18. *De offentlige myndigheder og erhvervsorganisationerne kan uddele særlige omregningsredskaber til følsomme befolkningsgrupper.* Belgien har f.eks. via apotekerne uddelt omregnere til enker, handicappede og pensionister over 66 år samt til forældreløse.

19. *De offentlige myndigheder og handelskamrene iværksætter foranstaltninger til uddannelse af de erhvervsdrivende i at afsløre forfalskede sedler og mønter.* Inden for disse rammer kunne man bl.a. undervise de småhandlende i de enkle kontrolforanstaltninger, de kan foretage, hvilket er et nyttigt supplement til eurosystemets oplysningskampagner.

20. *Iværksættelse af foranstaltninger, der kan fremme betalinger i euro i 2001.* Sådanne foranstaltninger henhører både under virksomhederne og de offentlige forvaltninger. De franske detailkæder har eksempelvis besluttet, at betalinger med kort udelukkende håndteres i euro fra den 1. november 2001.

3. BILAG

3.1. Medlemsstaternes retlige foranstaltninger

I **Belgien** blev der i slutningen af juli 2000 offentliggjort tre love vedrørende euroen. De omhandler henholdsvis afrundingen af beløb i den offentlige sektor, der er omregnet til euro, indførelsen af de decimaltal, der er nødvendige i forbindelse med overgangen til euroen i den offentlige sektors software, og prisangivelser på måleudstyr. Ved udgangen af august blev der offentliggjort 24 kongelige lovdekreter med henblik på gennemførelsen af disse love. I november 2000 blev der vedtaget et dokument vedrørende det overordnede scenario for en endelig overgang til kontopenge i euro. Tilpasningen af lovgivningen i forbindelse med overgangen til euroen er således i det store og hele fuldført. Den fortsætter i alle de berørte ministerier i samråd med sprogfællesskaberne og regionerne. En anden serie lovdekreter, der fuldfører lovgivningen om omregning til euro, blev undertegnet den 13. juli 2001 og offentliggjort i august. Omregningen er generelt til fordel for borgerne. Endelig vedtog ministerrådet den 19. juli 2001 et foreløbigt lovforslag om den endelige overgang til euro. Denne tekst, som forelægges parlamentet til vedtagelse i begyndelsen af oktober, fastsætter bestemmelser inden for tre områder. Det drejer sig om henholdsvis monetære spørgsmål

vedrørende inddragelse af de belgiske sedler og mønter og udstedelse af eurosedler og -mønter (dvs. tilbagetrækning af den belgiske franc som lovligt betalingsmiddel ved udgangen af perioden med dobbelt omløb og beskyttelse af euroen), erhvervsmæssige anliggender (dobbelt prisangivelse, udsalgstidspunkter) og fiskale anliggender (afskaffelse af muligheden for at betale børsafgifter og moms med frimærker).

I **Tyskland** blev lovgivningen vedrørende den såkaldte "afrunding af beløbsgrænser" suppleret med vedtagelsen af loven af 19. december 2000 om omregning og afrunding af beløb i euro i skattelove (*Steuer-Euroglättungsgesetz*). Forbundsregeringen har vedtaget mere end et dusin ændringslove (*Artikelgesetze*), hvoraf nogle allerede er vedtaget af parlamentet og offentliggjort i det tyske lovtidende. De 16 delstater er også ved at lægge sidste hånd på deres lovgivningsarbejde, der omfatter dels ændringslove af generel karakter, dels specifik lovgivning på bestemte områder (*Einzelgesetze*). Der skal ligeledes vedtages love med sigte på at lette indførelsen af eurosedler og inddragelsen af tyske mark. Bankansattes og andre ansattes arbejdstid kan forlænges op til 70 timer om ugen i ugerne umiddelbart før og efter den 1. januar 2002 (fravigelse af arbejdstidsregulativet - *Arbeitszeitverordnung*). Pengetransportkøretøjerne får desuden tilladelse til at køre i bilfri områder i en bestemt periode (fravigelse af bestemmelserne om biltrafik).

Grækenland vedtog i september 2000 en grundlæggende lov vedrørende indførelsen af euroen (nr. 2842/2000), som bl.a. indeholder bestemmelser om ombytning og afrunding og problemerne vedrørende aktiekapital, og der fastsættes heri retningslinjer for dobbelt beløbsangivelse, kapitalmarkedet og omregning af bødestraffe. Dobbelt prisangivelse har været obligatorisk siden 1. marts 2001 og vil være det indtil februar 2002. Denne forpligtelse gælder også for små virksomheder (mindre end 10 ansatte). I tilknytning til denne grundlæggende lov er der offentliggjort tre retsakter, nemlig et fælles dekret fra finansministeriet og udviklingsministeriet om dobbelt prisangivelse, et cirkulære fra finansministeriet med bestemmelser vedrørende skattespørgsmål i overgangsperioden og et cirkulære fra udviklingsministeriet om etablering af et euroobservatorium. Omlægningen af den græske stats værdipapirer til euro er fuldført. Finansministeriet har udsendt et cirkulære om toldspørgsmål i forbindelse med euroen, og udviklingsministeriet et om omlægning af aktiekapital til euro. Finansministeriet arbejder i øjeblikket på to cirkulærer om henholdsvis afholdelse af udgifter og konvertering af lønningerne i den offentlige sektor til euro. Økonomiministeriet har udsendt et cirkulære, der forbyder de offentlige myndigheder at forhøje priser, afgifter, bøder osv. i forbindelse med indførelsen af euroen. Samme tekst indeholder bestemmelser om omregning af eksisterende værdier og afrunding til fordel for forbrugerne. Et lovforslag om spørgsmål vedrørende indførelsen af eurosedler og -mønter og tilbagetrækning af den nuværende valuta som lovligt betalingsmiddel samt skattespørgsmål (konvertering til euro af beløb i skattelovgivningen og andre hermed forbundne bestemmelser) blev vedtaget af det græske parlament i september. Endelig har udviklingsministeriet indgået en aftale med erhvervsorganisationerne om forebyggelse af prisstigningen på varer og tjenesteydelser via afrunding af beløbene i nedadgående retning.

Spanien har vedtaget en lov om ændring af lov nr. 46/1998 vedrørende indførelse af euroen og forhåndsudsendelse af eurosedler og -mønter. Heri fastsættes den periode, hvori der er to valutaer i omløb, til to måneder, og der er fastsat bestemmelser om gratis ombytning af pesetassedler og -mønter frem til udgangen af 2002 i forretningsbanker og i et ubegrænset tidsrum i Spaniens nationalbank. Endvidere er loven om indførelse af euroen blevet ændret ved lov nr. 9/2001, ifølge hvilken der skal anvendes seks decimaler i priserne ved mellemregninger.

Frankrig vedtog retsfor skrifter om afrunding i juni 2000 (lov nr. 2000-517) og i september 2000 (bemyndigelses anordning 2000-916). Ca. 600 tærskler og beløb vedrørende navnlig skatteforhold blev ændret til euro. I februar blev der offentliggjort fire dekreter om omregning og afrunding af ca. 200 beløb i euro i forbindelse med forskrifter inden for skat, finansielle forhold, told og forsikringer, forbrugeranliggender og opsparing. Der er desuden udsendt flere dekreter vedrørende fastsættelsen af beløbstærskler på det administrative område. Den 3. juni 2001 blev der offentliggjort et særdekret, som forenkler bestemmelserne om omlægning af aktiekapital til euro og sænker de hermed forbundne omkostninger. Alle de resterende beløb og tærskler skal være konverteret senest den 1. oktober 2001. Lovgivningsarbejdet vil da være afsluttet.

I **Irland** indeholder loven om overgangen til euroen bestemmelser om omregningen af pengebeløb i love pr. 1. januar 2002. Omregningen af beløb i skattelovgivningen og socialsikringslovgivningen er i forvejen dækket af henholdsvis finansloven (2001) og socialsikringsloven (2001). I loven om motorkøretøjer (2001) fastsættes skatte- og afgiftstaksterne i euro. Alle omregninger af beløb til brugbare beløb i euro er til fordel for borgerne. Den 11. juli 2001 blev der vedtaget et dekret om tilbagetrækning af de irske pundsedler og -mønter som lovligt betalingsmiddel den 9. februar 2002, efter at det irske parlament havde godkendt datoen. I juli blev der endvidere vedtaget dekreter om tilbagetrækning af mønter, fastsættelse af ministerens beføjelser med hensyn til udstedelse af euromønter og udformningen af mønternes nationale side .

Italien har vedtaget en budgetlov med de væsentligste foranstaltninger i forbindelse med indførelsen af euroen (lov nr. 388 af 23. december 2000, artikel 155). Heri fastsættes bl.a. sidste frist for anvendelsen af liren som lovligt betalingsmiddel og bestemmelser vedrørende de tekniske aspekter i forbindelse med tilbagetrækningen af liremønter. Handlingsplanen for pengeombytningen indeholder en række bestemmelser vedrørende afrunding af beløb i den offentlige forvaltning. Parlamentet har vedtaget en lov om bankanliggender. Den indeholder bestemmelser om lukning af bank- og posttjenester den 31. december 2001 og afbrydelse af deres tjenester den 29. december, omlægning af bankkonti til euro, uden at kunderne behøver at anmode om det (og muligheden for at beholde konti i lire på kundernes udtrykkelige anmodning), samt foranstaltninger til bekæmpelse af forfalskning af eurosedler og -mønter i forberedelsesfasen (indtil 31. december 2001) samt forskellige sanktioner. Et cirkulære fra regeringen er blevet udsendt til alle ministerierne vedrørende tilpasningen af beløb i lovttekster. Forskrifter vedrørende forenkling af omlægningen af aktiekapital til euro er i øjeblikket til behandling. Foranstaltninger i forbindelse med indførelsen af euroen, herunder omregningen af tærskler og skatte- og afgiftstakster (til fordel for de administrerede) og forpligtelse til udelukkende at anvende euro ved udfyldelsen af selvangivelser fra 1. januar 2002 er ligeledes til behandling.

I **Luxembourg** indeholder loven af 1. august 2001 bestemmelser om omregning af 250 beløb på lovgivningsområdet. En storhertugelig forordning vedtaget samme dag fastsætter bestemmelser om tilpasning af omkring 800 beløb på det administrative område. Alle tilpasningerne er til fordel for de administrerede. Lovene indeholder endvidere bestemmelser om afrunding og tilpasning af bøder, andre administrative gebyrer, socialsikrings- og skattebeløb, historiske beløb i andre love, stempelmærker, tærskler, told osv. Loven henstiller desuden, at antallet af decimaler fastsættes til fire i forbindelse med mellemregninger, bl.a. ved omregningen af lønninger. I loven af 1. august 2001 forlænges gyldigheden af den ved lov af 10. december 1998 forenkledede procedure for omlægning af aktiekapital til euro indtil den 30. juni 2002.

I **Nederlandene** vedtog regeringen den 8. december 1998 en plan for pengeombytningen. Parlamentet er på nuværende tidspunkt ved at behandle et lovforslag om omregningen af beløb i lovgivningen til euro, hvori det grundlæggende princip er, at omregningen skal være neutral. Parlamentet er desuden ved at behandle et lovforslag om møntfoden, i henhold til hvilket gylden ophører med at være lovligt betalingsmiddel den 28. januar 2002 (kl. 00.00). De to tekster er blevet vedtaget i Andetkammeret og skal nu godkendes i Førstekammeret. Der vil desuden snart blive vedtaget en retsforordning, i henhold til hvilken kommunerne får tilladelse til at opkræve parkeringsafgifter i andet end kontanter.

I **Østrig** omfatter den ajourførte plan for pengeombytningen (Die Euro-Umstellung im öffentlichen Sektor) en række retlige og administrative aspekter af euroen, detaljerede oplysninger om pengeombytningen og oplysninger om overgangen til euroen i forbindelse med regnskaber, skatter og elektroniske applikationer i den offentlige sektor. Adskillige love er blevet ændret, således at de er i overensstemmelse med EU-lovgivningen. *Eurogesetz* (det østrigske lovtidende Bundesgesetzblatt I nr. 72/2000) indeholder bestemmelser vedrørende den periode, hvori der er to valutaer i omløb. Bestemmelserne vedrørende dobbeltangivelse af priser er fastsat i *Euro-Währungsangabengesetz* (Bundesgesetzblatt I nr. 110/1999), og bestemmelserne vedrørende omlægningen af langtidskontrakter og -aftaler i *Euro-Justiz-Begleitgesetz* (Bundesgesetzblatt I nr. 125/1998). I foråret blev der vedtaget en lov, der behandler de resterende problemer vedrørende overgangen til euroen. Tilpasningerne af beløbene i skattelovgivningen blev afsluttet den 6. juli 2001 med parlamentets vedtagelse af *Euro-Steuerumstellungsgesetz*. Alle omregningerne er enten neutrale eller til fordel for de administrerede.

Ministerrådet i **Portugal** godkendte den 16. november 2000 handlingsplanen for pengeombytningen. Det fastsættes heri, at tidsbegrænsede kontrakter, som den offentlige forvaltning har indgået, og tidsafgrænsede kontrakter, der udløber efter den 1. januar 2002, skal være i euro. Det portugisiske finansministerium godkendte den 7. februar 2001 den endelige udgave af planene for finansforvaltningens overgang til euroen. Den portugisiske nationalbank offentliggjorde i februar 2001 et notat om anvendelsen af checks. Checks i escudos udstedt før den 31. december 2001 modtages af bankerne indtil den 28. februar 2002. Den 15. marts 2001 godkendte regeringen to love. I den ene fastsættes det tidsrum, hvori der vil være to valutaer i omløb, til to måneder, samt bestemmelser om gratis ombytning af escudossedler og -mønter frem til udgangen af juni 2002 i forretningsbanker og i en tyveårig periode i den portugisiske centralbank og om tilladelse til, at de forretningsbanker, der ønsker det, efter oktober 2001 med kundernes stiltiende samtykke kan konvertere bankkonti før tiden. Konti, som stadig er i escudos den 31. december 2001, konverteres automatisk til euro fra og med den 1. januar 2002. Disse omstillinger er gratis. Den anden lov vedrører dobbelt prisangivelse, som er obligatorisk i tidsrummet 1. oktober 2001 til 28. februar 2002. Den gælder for alle detailhandlere, dog med mulighed for visse undtagelser, hovedsagelig inden for de liberale erhverv og virksomheder og andre foretagender med højst 9 medarbejdere og i forbindelse med varer og tjenesteydelser, hvor dobbelt prisangivelse er fysisk umulig eller for dyr. Det skal understreges, at der alene er tale om muligheder for undtagelse, hvoraf ingen aktuelt er bragt i anvendelse. Der er vedtaget en lov, som henstiller til detailhandlere og bankvirksomheder udelukkende at give penge tilbage i euro. Uden udtrykkeligt at forbyde blandede betalinger tilrådes det at afvikle alle regninger i enten den ene eller den anden af de to valutaer. Den organiske lov for den portugisiske nationalbank er blevet ændret for at tage højde for de nødvendige ændringer i forbindelse med indførelsen af eurosedler og -mønter. Endvidere blev den endelige plan for overgangen til euro for så vidt angår den offentlige administrations finansielle tjenesteydelser godkendt i begyndelsen af maj. Planen omhandler en række punkter under finansministeriets ansvarsområde, belyser de udestående problemer

og formulerer forslag til løsning heraf. Der er ved at blive lagt sidste hånd på retsfor skrifterne vedrørende afrundingsregler og aktiekapital.

I **Finland** blev planen for kontantombytning offentliggjort i oktober 2000 og revideret i april 2001. Planen indeholder de centrale dele af den offentlige sektors handlingsplan for overgangen til euroen. Det øvrige lovgivningsarbejde drejede sig primært om konverteringen til euro af beløb i finske mark, navnlig inden for socialsikringsområdet. Lovgivningsarbejdet er nu fuldført.

3.2. Tabel over nationale planer for overgangen til eurosedler og -mønter

Websted	Belgien www.euro.fgov.be www.bnb.be	Tyskland www.bundesfinanzministerium www.bundesbank.de	Grækenland www.euro-hellas.gr www.bankofgreece.gr	Spanien www.mineco.es/ www.bde.es	Frankrig www.euro.gouv.fr/ www.banque-Frankrig.fr	Irland www.euro.ie www.centralbank.ie
1. Forhåndsudlevering til finansieringsinstitutter	Mønter: 1. september 2001. Sedler: 1. november 2001	Sedler og mønter: 1. september 2001	Sedler og mønter: 1 oktober 2001	Mønter: 1. september 2001. Sedler: 1. september 2001	Mønter: 1. september 2001. Sedler: 1. december 2001	Sedler: 1. november 2001 Mønter: 1. september 2001.
2. Første forhåndsudlevering til detailhandlende og pengetransporter	Pengetransportvirksomheder: 1. september 2001 Detailhandlende: 1. december 2001	Sedler og mønter: 1. september 2001	Sedler: 1. december 2001 Mønter: 1. november 2001 (kun detailhandelen)	Stor udlevering: 1. september 2001 Mindre detailhandlende: 1. december 2001	Detailhandlende: 1. december 2001 (sedler og mønter). Pengetransport: 1. september 2001 (mønter), muligvis 1. december 2001 (sedler).	Sedler: 1. november 2001 Mønter: 1. september 2001
3. Startpakker til detailhandlende (emballage og indhold)	867 000 sæt indeholdende 525 mønter til en værdi af 240 EUR (9 682 BEF)	Aftales med bankerne og detailhandelen.	Sæt med 147 EUR. Omfang besluttet senere.	4 millioner sæt indeholdende 123 mønter til en værdi af 5 060 PTA (30,41 EUR)	1,5 millioner sæt indeholdende to møntruller for hver denominering (640 mønter - 222 EUR).	165 000 sæt mønter til en værdi af 253 EUR
4. Forhåndsudlevering til offentligheden	15. december 2001	17. december 2001	17. december 2001	15. december 2001	14. december 2001	17. december 2001
5. Startpakker til offentligheden (emballage og indhold)	5,3 millioner sæt indeholdende 29 mønter til en værdi af 12,40 EUR (500 BEF)	53,5 millioner sæt i plastfolie med 20 mønter til en værdi af 10,23 EUR (20 DEM)	3 millioner sæt indeholdende 45 mønter til en værdi af 5 000 GRD (14,67 EUR).	Mindst 23 millioner sæt i plastfolie med 43 mønter til en værdi af 2 000 PTA (12,02 EUR).	53 millioner sæt med 40 mønter, til en værdi af 100 FRF (15,25 EUR) (gennemsigtige plastikposer med angivelse af indhold og værdi).	750 000 sæt med 19 mønter til en værdi af 5 IEP (6,35 EUR)
6. Forhåndsudlevering af mønter til offentligheden sker via	Banker, posthuse, offentlige transportvirksomheder, større arbejdspladser	Forretningsbanker og forbundsbanken (i begrænsede mængder)	Under overvejelse.	Forretningsbanker og den spanske nationalbank. Distribution via supermarkederne overvejes.	I denne fase: banker, postvæsenet, finansministeriet.	Overvejende posthuse
7. Tidlig indsamling af gemte mønter	Operation "tirelire" fra 15. okt. til 15. november 2001: indsamling af gemte mønter	Maj 2001	Indsamling til velgørende foreninger Kampagne for national indsamlingsdag den 29/10/2001	Under overvejelse til september	Under overvejelse	Forår og efterår 2001.
8. Tidlig omregning af bankkonti fra ⁶⁸	Juli 2001	Juli 2001	Oktober 2001	15. september 2001	Juli 2001	Kun efter anmodning.
9. Tidlig overgang for forsyningsvirksomheder	Efteråret 2001			15. september 2001	Januar-juli 2001	På fakturaerne angives summen i euro.
10. Tidlig overgang for offentlige indkøb			Indkøb foretages i euro for 2001. Off. virksomheder opfordres til straks at indgå kontrakter i euro.		Juli 2001	Opfordring til at licitationer udbydes i euro.
11. Tidlig omregning af løn til offentligt ansatte				Dobbelt angivelse på lønsedler fra juli 2001. Fra 15. september bliver lønnen kun anført i euro.	Juli 2001	Tjenesterne overgår enkeltvis til lønsedler i euro.

	Italien	Luxembourg	Nederlandene	Østrig	Portugal	Finland
<i>Site internet</i>	<i>www.tesoro.it/euro</i> <i>www.bancaditalia.it</i>	<i>www.etat.lu.fi</i> <i>www.bcl.lu</i>	<i>www.euro.nl</i> <i>www.nb.nl</i>	<i>www.euro.gv.at</i> <i>www.oenb.co.at</i>	<i>www.min-economia.pt</i> <i>www.bportugal.be</i> <i>www.infoeuro.pt</i>	<i>www.euro.fi</i> <i>www.bof.fi</i>
1. Forhåndsudlevering til finansieringsinstitutter	Banker og posthuse. Mønter: 1. september 2001 Sedler: 1. november 2001.	Sedler og mønter (banker og posthuse): 1. september 2001	Sedler og mønter: 1. december 2001	Sedler og mønter: 1. september 2001	Mønter: 1. september 2001. Sedler: 1. oktober 2001	Sedler og mønter: 1. september 2001
2. Første forhåndsudlevering til detailhandlende og pengetransporter	Stor udlevering: sedler: 1. december 2001 mønter: 1. oktober 2001 Mindre detailhandlende: sedler à 5 EUR og mønter 15. december 2001. Ingen forhåndsudlevering til pengetransporter.	Sedler og mønter: 1. september 2001	Pengetransporter: sedler og mønter: 1. december 2001. Stor udlevering: sedler og mønter: 1. december 2001. Mindre detailhandlende: sedler 17. december, mønter fra 27 dec. Detailhandelen kan få mindre mængder konanter udleveret til træningsformål fra oktober.	Sedler og mønter: 1. september 2001	Detailhandlende: 1. december 2001 (sedler og mønter)	Pengetransporter: 1. september 2001 (mønter og sedler) Detailhandlende: Tidligt i december 2001.
3. Startpakker til detailhandlende (emballage og indhold)	1,2 mio. sæt med 22 ruller, dvs. 960 mønter til en værdi af 315 EUR	50 000 sæt med 8 ruller til en værdi af 111 EUR.	1,6 million sæt mønter med høj pålydende værdi med 2 ruller af hver denominering (undtagen 1 og 2 cent) til en samlet værdi af 219 EUR. 400 000 sæt mønter med lav pålydende værdi med 10 ruller med 1 og 2 cents til en samlet værdi af 15 EUR.	670 000 sæt til 2 000 ATS (145,34 EUR).	150 000 sæt til en værdi af 250 EUR	150 000 sæt til en værdi af 168 EUR
4. Forhåndsudlevering til offentligheden	15. december 2001	15. december 2001	14. december 2001	17. december 2001	17. december 2001	15. december 2001
5. Startpakker til offentligheden (emballage og indhold)	30 mio. sæt med 53 mønter til en værdi af 12,91 EUR.	600 000 sæt med 29 mønter til en værdi af 12,40 EUR (500 LUF)	Gratis uddeling af 16 mio. sæt med 8 mønter til en værdi af 3,88 EUR til alle over 6 år. Der sælges 9 mio. sæt à 11,34 EUR (25 NLG).	5,5 mio. sæt med 33 mønter til 200 ATS (14,53 EUR).	1 mio. sæt à 10 EUR	500 000 sæt med 8 mønter til en værdi af 3,88 EUR.
6. Forhåndsudlevering af mønter til offentligheden sker via	Banker og posthuse	Detailhandelen, banker, posthuse og forretningsbankernes særlige euro-centre og andre (supermarkeder, stationer).	Banker og detailhandlende.	Forretningsbanker	BCN og forretningsbanker	Sæt: Posthuse
7. Tidlig indsamling af gemte mønter	Ja, nærmere detaljer under overvejelse.	September 2001 - februar	Bankerne organiserer en kampagne i oktober-november 2001.	September-oktober 2001	Under overvejelse	
8. Tidlig omregning af bankkonti fra⁶⁹	Juni 2001 med kundens tilladelse.	Juli 2001.	September 2001 i visse banker.	Juli 2001	Juli 2001	Oktober 2001
9. Tidlig overgang for forsyningsvirksomheder	Juli 2001	Efterår: Posterne angives i euro, summen angives i dobbelt valuta	Nej	Nej	Oktober 2001	Efterår 2001
10. Tidlig overgang for offentlige indkøb	Afgøres individuelt.	Ministerier og off. myndigheder opfordres til at anvende euro ved off. indkøb.	Der opfordres til at anvende euro i kontrakter, der løber efter 1. jan. 2001.		December 2001	
11. Tidlig omregning af løn til offentligt ansatte	Oktober 2001	Lønsedlerne angiver summen i national valuta og euro..	Nej	Nej	Hurtigst muligt. Fra feb. 2001 er 60 % af lønsedlerne i euro.	

⁶⁹

Fra Kommissionens undersøgelse blandt bankerne.

	Belgien	Tyskland	Grækenland	Spanien	Frankrig	Irland
1. Sidste dato, hvor bankerne udleverer nationale sedler og mønter	31. december 2001	Sedler: 31. december 2001 Mønter: 28. februar 2002, så længe lager haves	31. december 2001	31. december 2001	31. december 2001	Efter behov, frem til ult. 2001
2. Bankerne veksler gratis ⁷⁰	Gratis for alle beløb i BEF, der indsættes på konto indtil 31/12/2002. Veksling af BEF: gratis ved sedler og alle beløb indtil 28/2/2002, varsel ved større beløb.	Besluttet af de enkelte banker. Visse banker har tilkendegivet, at de ikke kræver gebyr for veksling af national valuta.	Intet maksimum	Intet maksimum	Intet maksimum	Husholdningsbeløb kan veksles op til 500 IEP (minimum) i alt per person
3. Henstilling til detailhandlere om kun at give byttepenge i euro	Ja	Byttepenge bør gives i euro, men kan gives i DEM indtil 28. februar 2002	Officiel henstilling afventes	1. januar 2002	Henstilling om kun at give tilbage i euro fra primo januar 2002	Ja
4. Bankernes åbningstider den 1. januar 2002	Lukket	Muligvis åbent: administrative initiativer for at ændre arbejdstidsregler m.v. fra 17. dec. til 25. januar og fra 25. til 28. februar. Lovlig åbning den 30. dec. samt 1., 6. og 13. januar	Ikke besluttet	Lukket. Bankerne har påtaget sig at holde længere åbent i de første uger af januar	Lukket	Lukket
5. Bankernes åbningstider den 31. december 2001 og andre dage	Åbent	Åbent		Åbent	Åbent	Besluttet enkeltvis af bankerne.
6. Kontantautomater, der omstilles fra første dag (%) ⁷¹	100 %	Næsten 100 %	Næsten 90 %	Næsten 90 %	85 %	Omkring 90 %
7. Kontantautomater, der omstilles i løbet af den første uge (%) ⁷²	100 %	100 %	Næsten 100 %	Næsten 100 %	100 %	100 %
8. Denominering af sedler, der udbetales af pengeautomater i de første 2 uger	20 EUR og 50 EUR. 5 EUR i visse banker.	5, 10, 20 og 50 EUR i de fleste automater (4 bakker), i andre tilfælde (2 bakker) er der planer om 10 og 50 EUR	Overvejende 20 og 50 EUR	4 bakker: 10, 20 og 50 EUR. 2 bakker: 20 og 50 EUR.	Overvejende 10 og 20 EUR	Overvejende 10 og 20 EUR
9. Øvrige specifikke metoder til tidlig udbetaling af 5 og 10 eurosedler	Bankerne uddeler sedler på 5 og 10 EUR ligeligt.	Bankerne uddeler sedler på 5 og 10 EUR ligeligt.	Under overvejelse	Bankerne uddeler sedler på 5 og 10 EUR ligeligt. Pengeautomater på særlige steder (f.eks. universiteter) uddeler mindre sedler.	Kreditinstitutter udleverer overvejende 5 og 10 EUR.	De fleste sociale ydelser, der udbetales ugentligt på posthuse, betales i euro fra 1/1/2002. Fra første uge af 2002 indeholder udbetalinger på over 20 EUR generelt fire sedler à 5 EUR. Detailhandelen får ligeledes forhåndsudleveret sedler på 5 EUR.

⁷⁰ For kontohavere.

⁷¹ Fra Kommissionens undersøgelse blandt bankerne.

⁷² Fra Kommissionens undersøgelse blandt bankerne.

	Italien	Luxembourg	Nederlandene	Østrig	Portugal	Finland
1. Sidste dato, hvor bankerne udleverer nationale sedler og mønter	31. december 2001	31. december 2001	31. december 2001	31. december 2001	31. december 2001, i videst muligt omfang	31. december 2001
2. Bankerne veksler gratis	Bankforeningen opfordrer til veksling op til to gange det daglige loft for udtræk fra pengeautomater (ca. 500 EUR). Intet maksimum ved én bankdags varsel.	Veksling af op til 1 000 EUR i banker og posthuse. Mulighed for at veksle mere i euro-centre. Gratis veksling for alle inden for de enkelte bankers rammer.	Kunderne kan indsætte national valuta på deres konto og gratis trække euro ud indtil 1. april 2002	Anbefalet maksimum: 50 000 ATS	Bankerne anbefaler veksling ved indskud. Gratis veksling for kontohavere. Øvrige muligheder afhænger af de enkelte bankers regler.	Intet maksimum for beløb eller hyppighed, hvis veksling sker ved indskud.
3. Henstilling til detailhandlere om kun at give byttepenge i euro	Planer om aftale med de handlende om så vidt muligt kun at give tilbage i euro.	Aftale med de handlende om så vidt muligt kun at give tilbage i euro.	Principielt gives kun byttepenge i euro fra 1. januar 2002	Detailhandelen opfordres til kun at give tilbage i euro.	Efter 1. januar 2002 giver detailhandelen så vidt muligt kun tilbage i euro.	Ingen officiel henstilling. Så vidt muligt giver detailhandelen kun tilbage i euro.
4. Bankernes åbningstider den 1. januar 2002	Lukket	Åbent 14.00-17.00.	Åbent om eftermiddagen, dog kun for handlende, der ønsker at afhente eurosedler, som de har bestilt.	Lukket for privatkunder. Åbent for handlende, turistfaget m.v. efter forudgående aftale.	Overvejes.	Lukket
5. Bankernes åbningstider den 31. december 2001 og andre dage	Planer om lovforslag om bankers og posthuses åbningstider den 31. december 2001. Bankerne er også lukket 29. december.	Lukket	Åbent for kontanttransaktioner. Planer om længere åbningstid omkring 31. december og 1. januar.	Åbent	Åbent	Besluttet af de enkelte banker.
6. Kontantautomater, der omstilles fra første dag (%)	Omkring 80 %	100 %	Næsten 100 %	100 %	Omkring 50 %	Omkring 25 %
7. Kontantautomater, der omstilles i løbet af den første uge (%)⁷³	Over 90 %	100 %	100 %	100 %	Næsten 100 %	Omkring 75 %
8. Denominering af sedler, der udbetales af pengeautomater i de første 2 uger	50 og 10 EUR eller 20 og 10 EUR. Bankerne beslutter selv afhængigt af automatens placering.	20 og 50 EUR eller 100 EUR. I visse automater, 10 EUR.	5, 10, 20 og 50 EUR	10 og 100 EUR. Ca. 70 % af disse sedler fordeles via automater. Indendørs pengeautomater udbetaler tillige andre sedler.	5, 10, 20 og 50 EUR	20 og 50 EUR
9. Øvrige specifikke metoder til tidlig udbetaling af 5 og 10 eurosedler	Via 26 000 bankfilialer og 14 000 posthuse. Supermarkederne deltager også. Mindre handlende modtager kun 5 EUR-sedler på forhånd		Detailhandelen får større mængder 5 og 10 EUR-sedler fra primo januar 2002. Med sedlerne fra pengeautomaterne bør borgerne have rigeligt med 5 og 10 EUR-sedler efter få dage.	Særlige foranstaltninger for forhåndsudlevering af mindre sedler.	Under overvejelse.	Ingen særlige foranstaltninger. De sædvanlige kanaler anvendes.

⁷³

Fra Kommissionens undersøgelse blandt bankerne.

	Belgien	Tyskland	Grækenland	Spanien	Frankrig	Irland
1. Sidste dato for national valuta som lovligt betalingsmiddel	Midnat d. 28. februar 2002	31. december 2001 ⁷⁴	28. februar 2002	28. februar 2002	Midnat den 17. februar 2002.	Midnat den 9. februar 2002. Det irske parlament træffer den endelige beslutning.
2. Planlagte initiativer til indløsning af nationale mønter	Bankerne inddrager mønter. Kontrollen udføres af den belgiske national bank og den kgl. Mønt.	Nationale mønter og sedler inddrages og opbevares på samme måde og på samme sted som EUR-mønterne og -sedlerne.	Inddragelse af sedler: Nationalbanken. Mønter: Finansministeriets kontorer.	Mønter og sedler inddrages efter samme generelle procedure som fordelingen af euro.	Detailhandelen kan indlevere mønter på alm. betingelser for at lette transaktionerne og kontrollen. Opbevaring: Nationalbanken.	Ved bankerne under nationalbankens kontrol.
	Italien	Luxembourg	Nederlandene	Østrig	Portugal	Finland
3. Sidste dato for national valuta som lovligt betalingsmiddel	28. februar 2002	28. februar 2002	Midnat den 28. januar 2002	28. februar 2002	28. februar 2002	28. februar 2002
4. Planlagte initiativer til indløsning af nationale mønter	Ved bankerne via postvæsenet. Der undersøges initiativer med non profit-organisationer.	Ved bankerne under nationalbankens kontrol.	Bankerne veksler gratis (af administrative grunde kræves der formentlig kontoindskud i national valuta med efterfølgende udtræk i euro). Dette letter omvekslingen mellem NLG og EUR for de handlende, som kan ringe til nationalbankens særnumre for at bestille euro (48 timers frist) eller få afhentet NLG (72 timer) med direkte debitering eller kreditering af bankkonto.	Sedler og mønter i ATS inddrages gradvis fra omløb af banker og pengetransporter kontrolleret af centralbanken og mønten.	Opbevaring i militærets bygninger.	Opbevaring i særlige bygninger.

⁷⁴

I henhold til den "fælles erklæring" tillades brugen af mønter og sedler i DEM mindst indtil den 28. februar.

Efter perioden med dobbelt omløb

	Belgien	Tyskland	Grækenland	Spanien	Frankrig	Irland
1. Periode, hvor bankerne veksler national valuta, som ikke længere er lovligt betalingsmiddel	Indtil 31. december 2002	Mindst indtil 28. februar 2002.	Dato og nærmere bestemmelser er under overvejelse	30. juni 2002	30. juni 2002	Endnu ikke oplyst
2. Indløsningsperiode efter ophør af status som lovligt betalingsmiddel (sedler og mønter)⁷⁵	Sedler: ingen frist Mønter: Til udgangen af 2004	Nationale sedler og mønter uden frist og øvre grænse i Bundesbank.	Sedler: indtil 1. marts 2012 Mønter: indtil 1. marts 2004	Sedler og mønter: uden frist.	Sedler: indtil 17. februar 2012 Mønter: indtil 17. februar 2005	Sedler og mønter: uden frist
	Italien	Luxembourg	Nederlandene	Østrig	Portugal	Finland
1. Periode, hvor bankerne veksler national valuta, som ikke længere er lovligt betalingsmiddel	De banker, som ønsker det, kan fortsætte omvekslingen. Der træffes beslutning i februar.	30. juni 2002	Omveksling i forretningsbanker indtil 31. december 2002. Gratis for kunder indtil 1. april 2002	Beslattes af de enkelte banker efter 28. februar 2002.	30. juni 2002	Beslattes af de enkelte banker
2. Indløsningsperiode efter ophør af status som lovligt betalingsmiddel (sedler og mønter)⁷⁶	Sedler og mønter: indtil 1. marts 2012	Sedler: Ubegrænset Mønter: Til udgangen af 2004.	Sedler: indtil 1. januar 2032 Mønter: indtil 1. januar 2007	Sedler og mønter: Uden frist	Sedler: Indtil 30. december 2022 Mønter: Indtil 30. december 2002	Sedler og mønter: indtil 29. februar 2012

Samlet af Kommissionens tjenestegrene

⁷⁵ Ifølge centralbankerne.

⁷⁶ Ifølge centralbankerne.